

1959BIJLAGE van de notulen van
de gemeenteraad van Helmond**No. 76**Onderwerp:
Gemeentevlag.

Helmond, 12 mei 1959.

Aan de gemeenteraad.

Een officiële gemeentevlag is tot heden voor Helmond nog niet vastgesteld. Wel worden hier als gemeentevlag gebruikt vlaggen met de horizontale banen rood (boven) en wit (beneden), loodrecht op stok.

Wij achten het wenselijk, dat, in navolging van vele andere gemeenten, ook voor de gemeente Helmond een officiële gemeentevlag tot stand komt. Hiertoe is een raadsbesluit nodig.

De Hoge Raad van Adel, die dergelijke besluiten registreert, heeft in 1948 algemene richtlijnen uitgegeven voor de samenstelling van vlaggen van publiekrechtelijke lichamen. Zoals genoemd: Hoge Raad heeft medegedeeld bestaat, uit heraldisch oogpunt, tegen de hier gebruikelijke kleuren rood en wit geen bezwaar. De laatstelijk bij koninklijk besluit van 12 maart 1924, nr. 5, bevestigde omschrijving van het gemeentewapen van Helmond luidt n.l.:

„In keel een omgewende tournooihelm met als helmteken drie eiketakjes en een vogeltje op het middelste daarvan, alles van zilver; het schild gedekt met een vijfbladerige kroon van goud”.

De kleuren rood en wit (wapenkundig omschreven door respectievelijk „keel” en „zilver”) vormen derhalve inderdaad een afspiegeling van het gemeentewapen.

De hier gebruikelijke volgorde der vlagkleuren (rood boven en wit beneden) wijkt echter af van de door de Hoge Raad van Adel gegeven richtlijn 3, luidende:

„Het gebruik wil, dat in het algemeen

de donkerste kleur beneden geplaatst wordt”. Omdat de omgekeerde volgorde (wit boven en rood beneden) echter reeds door het aartsbisdom Utrecht wordt gevoerd en een vlag met verticale banen, gerekend van de stokzijde, in rood en wit de officiële gemeentevlag vormt van de gemeente Valburg, komt voor de gemeentevlag van Helmond het meest in aanmerking een vlag met twee gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend van de stokzijde) wit en rood.

Indien U het met deze opvatting eens is, ware te besluiten conform het hieronder afgedrukt ontwerp. Blijkens advies d.d. 5 mei 1959 nr. 169/9 kan de Hoge Raad van Adel zich met de vaststelling van een gemeentevlag als door ons voorgesteld verenigen.

Overeenkomstig richtlijn 9 van meer genoemde Hoge Raad van Adel zijn in het concept-besluit tot vaststelling van de gemeentevlag geen afmetingen noch de onderlinge verhouding van lengte en hoogte van respectievelijk vlag en banen opgenomen. Een en ander kan immers verschillen naarmate het gebruik, hetwelk van de vlag wordt gemaakt.

Burgemeester en wethouders
van Helmond,De burgemeester,
Dr. J. C. M. Sweens.De secretaris,
P. Despinois.

CONCEPT-BESLUIT.

De raad der gemeente Helmond;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 12 mei 1959 (bijlage nr. 76);

gelet op artikel 167 der gemeentewet;

BESLUIT:

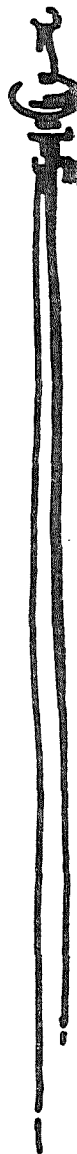
vast te stellen een vlag voor de gemeente Helmond overeenkomstig het bij dit besluit behorende bijvoegsel en de omschrijving van die vlag te doen luiden als volgt:

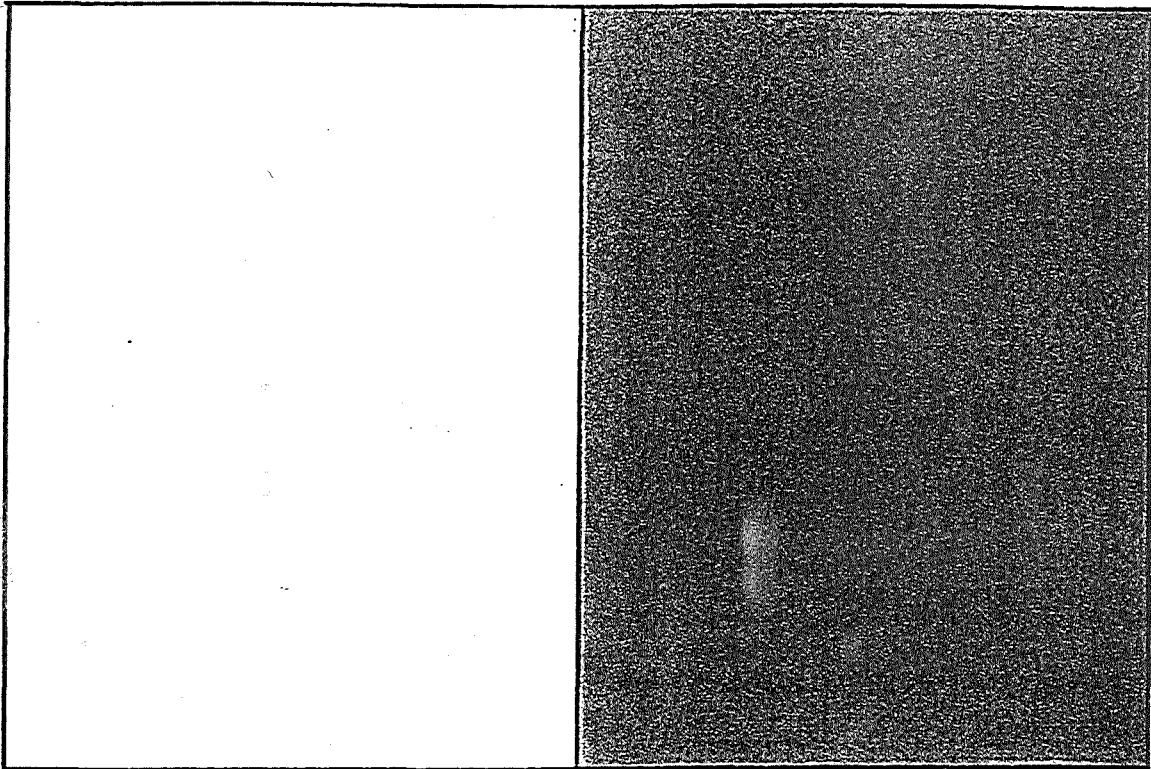
rechthoekig, bestaande uit 2 gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend van de stokzijde) wit en rood.

Aldus gedaan in zijn openbare vergadering van 2 juni 1959.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

De secretaris,

Omschrijving: twee gelijke verticale banen in de kleuren
wit en rood. (rechthoekig)

Raadsbesluit: 2 juni 1959, nr. 76.

Advies H.R.v.A.: 5 mei 1959, nr. 169/9.

E. 1970

Een nieuwe vlag van de gemeente Helmond.

Bij schrijven van 28 mei 2003 werd namens Burgemeester en Wethouders van Helmond aan deze commissie verzocht, een advies te verstrekken voor een nieuwe gemeentevlag. Deze dient in plaats te komen van de in 1959 door de gemeenteraad van Helmond ingestelde vlag. Deze bestond uit*

De tegenwoordige vlag van Helmond staat als 'nietszeggend' vermeld in een nog niet door onze commissie gepubliceerd concept-overzicht van de gebreken in de bestaande vlaggen en wapen van gemeenten in Noord-Brabant. Wij steunen dus graag het voornemen een andere vlag in te voeren. Het verzoek van het gemeentebestuur sluit dus naadloos daarbij aan. De wens van genoemd college is daarin te verwerken de stadskleuren rood en wit, en ook de afbeelding in het wapenschild, bestaande uit een helm met als helmteken enige takken, waarop een vogeltje.

Vlaggen in het algemeen

Het ontstaan van vlaggen blijkt veel vroeger te liggen dan dat van wapens. Naast de eigen ontwikkeling van vlaggen op zee, zien we een afwijkende ontwikkeling op het land. De banieren waren - evenals de wapens - bedoeld om de herkenbaarheid van legeronderdelen te vergroten. Elk legeronderdeel stond onder leiding van een banier-heer, later baanderheer of baron geheten, omdat deze een eigen vaan of banier voerde. Na het in gebruik raken van wapens (tweede kwart twaalfde eeuw) ging men voor deze banieren de kleuren van de wapenschilden gebruiken, waarop wapenfiguren konden worden afgebeeld. In onze provincie kennen we wapenbanieren van de heren van Bergen op Zoom, Boxtel, Breda, Cranendonk, Cuijk, Heusden, Megen en Ravenstein, maar ook de heren van Sint-Michielsgestel (Van Horne-Perwijs) en Helmond (Van Berlaer) gebruikten dergelijke dundoeken.

Naast vorsten en lagere heren gingen in de dertiende eeuw en later ook steden een banier of vlag voeren. De oudst bekende zijn die van vroegere havensteden, die meestal belangrijke handelssteden waren. Deze steden voerden eigen kleuren en tekens. De banier van de heren van Gistelle op het stadszegel van Axel (1244/5) of de Cuijkse banier op het begin 14de-eeuwse zegel van de stad Grave waren niet alleen bedoeld als herkenningsteken, maar eveneens om duidelijk te maken dat deze steden onder de bescherming van die heren stonden.

Toen dit type vlag in de loop van de 15de eeuw minder ging aanspreken en ontwikkelingen op militair terrein nieuwe eisen stelden, kwam het in de mode om op legervandels, gebouwen enz. deviezen of emblemen te plaatsen, als teken van heerschappij, eigendom e.d. Het meest bekende voorbeeld hiervan is wel het Bourgondische (takken)kruis, in onze contreien oorspronkelijk het symbool van het gelijknamige hertogelijke huis. Het symbool bleef ook na het uitsterven van het geslacht in 1482 voortbestaan, zelfs tot in de 18de eeuw (denk aan de gildenvandels). Dit takkenkruis werd ook het algemene kenteken voor schepen uit de gebieden van het Bourgondische Huis, i.c. de Nederlanden, Spanje, enz. Een stad als Breda kende in de Middeleeuwen een eigen legervandel: rood met daarop de drie witte schuinkruisjes. Tijdens de opstand (1568-1648) werden daaraan drie banen in de kleuren van de Prins van Oranje toegevoegd. In die tijd kwam tegenover vandels en vlaggen met het takkenkruis genoemde Prinselijke driekleur te staan. Deze werd al snel een algemeen teken van de opstand, niet alleen op legervandels maar ook op scheepsvlaggen. Vanaf ca. 1630 werd oranje steeds meer door rood vervangen. Vanaf 1796 is het rood, wit en blauw als nationale driekleur aan te merken. Eerst vanaf ca. 1780 werd het gebruik van nationale vlaggen meer en meer algemeen.

Min of meer historische stadsvlaggen komen in Noord-Brabant voor te Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, Grave, 's-Hertogenbosch en Ravenstein. Uitgezonderd Grave, dat in feite de Cuijkse banier gebruikt(e), betreft het hier op een enkele uitzondering na steeds bannenvlaggen met het volledige stadswapen.

Bij de viering van het 750-jarige bestaan van de stad 's-Hertogenbosch in 1935 wist de toenmalige Rijksarchivaris in de provincie, mr. J.P.W.A. Smit onder meer te bereiken dat banieren

van alle gemeenten in de provincie werden gemaakt en gebruikt. Het basisprincipe van elke banier was gelijk: een vierkante Brabantse blokkenvlag (vier bij vier blokken) met in de broek-top (= vierkant bovenzijde vlag aan stokzijde) de voorstelling van het gemeentewapen, naar de tekenwijze van Smit. Na genoemde viering werden deze banieren bij schrijven van 9 september 1935 aan de respectievelijke gemeentebesturen aangeboden. Vele daarvan hebben deze lange tijd als 'gemeentevlag' gebruikt, sommige zelfs bij raadsbesluit.

Alhoewel Eindhoven al in 1927 een gemeentevlag instelde, duurde het voor de rest van de provincie nog tot na de Tweede Wereldoorlog voordat het gebruik van provincie- en gemeentevlaggen meer algemeen werd. De eerste gemeenten in deze provincie, die een vlag instelden waren toen Nieuw-Ginneken (1949) en Geertruidenberg (1952). De gemeentevlaggen in onze provincie werden in die tijd grotendeels ontworpen door de Hoge Raad van Adel. Aanvankelijk paste dit college in zijn vlagontwerpen alleen maar banen toe, omdat het de vlaggen van de Hollandse steden uit het verleden (die in hoofdzaak uit drie of meer banen bestonden) als voorbeeld nam. Daarnaast was er in genoemde Raad een nauwelijks onderdrukte tegenzin ten opzichte van gemeente-, ja zelfs van provincievlaggen. Bij toename van het aantal vlaggen moest men wel naar andere mogelijkheden zoeken (het aantal kleuren en banencombinaties is immers beperkt). Die werd gevonden in een relatie met de wapentekens, een relatie die qua kleuren al lang bestond (veel blauw-gele vlaggen). Op (een van) de banen werd een (van de) teken(s) uit het wapen geplaatst, al dan niet in een nader gestileerde vorm. Later heeft ook de Stichting voor Banistiek en Heraldiek te Muiderberg zich op dit terrein bewogen, door elke gelegenheid aan te grijpen om gemeenten zonder vlag te benaderen en aan te bieden ter zake te willen adviseren. Het is jammer dat de kennis van die Stichting op het terrein van de Noordbrabantse geschiedenis onvolledig was. Vanaf 1987 is in onze provincie de toen opgerichte Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde op dit terrein actief.

Tegenwoordig wordt een vlag doorgaans gezien als een symbool dat staat voor de gehele bevolking, een wapen als kenteken van het bestuur. Men denke hier als voorbeeld aan het Rijkswapen, alleen in gebruik bij de Rijksoverheid, en de nationale driekleur, die daarnaast door alle inwoners wordt gebruikt.

Het instellen van gemeentevlaggen gebeurt bij besluit van de gemeenteraad. Men kán de Hoge Raad van Adel om advies vragen, wat echter niet verplicht is. Het is gebruikelijk dat van het raadsbesluit een afdruk met tekening aan die Raad wordt toegezonden.

De vlag van de gemeente Helmond

Traditioneel voerde men te Helmond vlaggen in de wapenkleuren: horizontale banen van rood (boven) en wit (beneden). Volgens de Hoge Raad van Adel hoorde de donkerste kleur (dus hier rood) beneden te worden geplaatst. Bij verticale banen kwam alleen de volgorde wit en rood in aanmerking, omdat de Gelderse gemeente Valburg reeds een vlag van rode en witte banen voerde. Merkwaardig genoeg wees het Hoge College niet op de parallel met internationale vlaggen als die van Malta (verticale banen) of Indonesië, respectievelijk Monaco (horizontale banen rood en wit). En wie zal het verschil constateren met de vlag van Polen die wit-rood is? Aldus kwam bij raadsbesluit van 2 juni 1959 de huidige gemeentevlag tot stand.

Zegel en wapen van Helmond

Van de symbolen van Helmond is het zegel het oudste. De schepenen (bestuurders, tegelijk rechters) van de plaats werden in 1242 voor het eerst vermeld. Een oorkonde van 1256 noemt het zegel van het *oppidum* (stedelijke nederzetting) van Helmond.

Rijksarchivaris Smit besprak dit zegel in het Nederlandsch Archievenblad nr. 3 van 1919/1920. Hij kende geen oudere afdruk dan die uit 1355. Het bewaard gebleven zegelstempel dateerde hij op 1313-1339. Het vertoont een pothelm met vlakke bovenkant, waarop drie eikentakjes, op de middelste waarvan een vogeltje zit. In 1957 verwerkte Smit enige aspecten van het Helmondse zegel in zijn standaardwerk over de Brabantse beelden en rechtstekens. Hij noemde als oudste afdruk die van 1242 (abusievelijk op 1241 gedateerd). Gezien de vorm van de pothelm zal het zegel volgens hem niet veel ouder zijn. Volgens Smit is de helm een rechts-

teken. Ook het eikentakje beschouwt hij als een symbool. De gearceerde achtergrond interpreteerde hij als een rode banschijf. Die werd als kenteken van de plaats waar men rechtsprak, opgehangen. Later aangemaakte zegels vertoonden hetzelfde beeld.

Het vroegere stadswapen van Helmond dateert uit een oudere periode. Dit vertoont een toernooi- of traliehelm van zilver op een rood schild. In tegenstelling tot de helm op het stadszegel is die op het wapen, heraldisch gezien naar rechts gewend, dus voor degene die het wapen ziet naar de linkerkant van het schild. Het komt in die kleuren reeds in handschriften uit de zestiende eeuw voor. Het prijkt in die vorm in de wapenreeksen die in de twee volgende eeuwen de Brabantse steden moesten symboliseren.

Het oudste gemeentewapen van Helmond kwam tot stand in 1817. De toenmalige burgemeester zond de Hoge Raad van Adel, die met de vaststelling van de gemeentewapens was belast, slechts zegelafdrukken en verstrekke geen opgave van de juiste kleuren. Hij aarzelde wat de schildkleur betreft tussen zwart en rood. De Raad hakte de knoop door en gaf het nieuwe wapen de kleuren van het rijkswapen: gouden wapenfiguren op een blauw schild.

Smit bepleitte in zijn bovengenoemde publicatie het herstel van het oude stadswapen. Bovendien wenste hij aan het wapen de boom toe te voegen die in het dertiende-eeuwse tegenzegel van de stad prijkte. Het herziene wapen zoals dat in 1920 bij Koninklijk Besluit tot stand kwam, is een samenstelling, zo men wil verbastering, van zegel en wapen. De helm blijft een toernooihelm en de kleuren zijn gecorrigeerd tot rood en zilver. De wapenfiguur is echter naar links gewend en voorzien van het dertiende-eeuwse helmteken, zoals op het zegel. In 1958 besprak Smit het wapen opnieuw in het tijdschrift *De Brabantse Leeuw*. Het wapen is in deze vorm echter voldoende ingeburgerd en een nieuwe herziening lijkt mede daarom niet opportuun.

Voorstel voor een nieuwe vlag

Teneinde tot een esthetisch verantwoord ontwerp te komen werd overleg gepleegd met de vlaggenkundige en -tekenaar drs. J. van Heijningen te Utrecht, die in overleg met de secretaris van deze commissie schetstekeningen ontwierp waaruit een keuze kon worden gemaakt.

- Een rode vlag met witte helm, al dan niet met helmteken, zou te dominant rood zijn.
- Twee even lang banen van rood en wit (verticale banen dus) met de helm in de rode baan hebben als resultaat een verborkeld, rommelig beeld. Bovendien zal bij zwakke wind de helm door de plooiën in de vlag niet te zien zijn.
- De eenvoudige helm over de scheiding van twee wit en rode banen levert het beste resultaat (zie hierna, voorstel A). Dat geldt niet, als de helm met helmversiering wordt gebruikt, wat weer een rommelig geheel oplevert.
- Een vlag met drie verticale banen, resp. wit, rood en wit in een lengteverhouding van 1:2:1, met op de rode baan de helm (zie model B) voldoet aan de door het gemeentebestuur geformuleerde wens om het complete beeld van helm en helmteken op de vlag terug te zien. De smalle witte buitenbanen kunnen staan voor de waterlopen die de oude kern van Helmond omsluiten, resp. de Zuid-Willemsvaart (tussen Oud-Helmond en westelijke wijken als Brandevoort) en het meer recente Omleidingskanaal (oostelijk, tussen Oud-Helmond en wijken als Dierendonck en Brouwhuis). Dit model heeft een meerwaarde voor de stad Helmond zoals die tegenwoordig is. De afbeelding vult op een evenwichtige wijze het rode vlak. Bij kleinere afbeeldingen zal de vlag minder sprekend zijn. Ook bij zwakke wind zal 'iets' van de helm te zien zijn. Een nadeel van dit ontwerp is het feit dat alleen bij vlaggen van groter formaat de figuren op enige afstand nog duidelijk te zien zullen zijn.

De voorkeur van de commissie én van de heer van Heijningen gaat uit naar het ontwerp zoals dat in bijgaande tekening model A is weergegeven. De commissie adviseert u daarom een nieuwe vlag voor Helmond in te stellen waarvan de omschrijving luidt: 'twee even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander. Het sprekende element van de helm is duidelijk te zien, ook bij kleinere afbeeldingen van de vlag (bijvoorbeeld tafelvlaggetjes). De simpel gehouden helm in een afwis-

seling van kleuren maakt de vlag tot een levendig geheel. De bekende verdeling in rood en wit sluit aan bij 44 jaar gemeentelijk vlaggengebruik maar geeft toch voldoende onderscheid daarmee.

Over de te volgen procedure gelieve u kennis te nemen van de bijlage van dit rapport.

Voor dit rapport geraadpleegde literatuur:

H.P.H. Camps, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312* dl. I (Den Haag 1979) 274 nr. 195. Maart 1242 (schepenen van Helmond vermeld) en 342 nr. 261, 14 juni 1256 zegel vermeld.

W.A. van Ham, 'De wapens van de steden in het voormalig hertogdom Brabant', *De Brabantse Leeuw* 25 (1976) 163-196.

Idem, *Wapens en vlaggen van Noord-Brabant: wapens en vlaggen van de provincie, gemeenten en waterschappen, bijeengebracht, toegelicht. en beschreven-* (Zutphen 1986) vooral 72-74.

J.P.W.A. Smit, 'Het wapen der gemeente Helmond', *Nederlandsch Archievenblad* nr.3, 1991/1920.

Idem, *De Brabantsche beelden en teekens van recht* ('s-Gravenhage 1957) 99, 191, 153, 196, 227 en 228.

Idem, 'Het wapen van Helmond', *De Brabantse Leeuw* 7 (1958) 11-21.

Bergen op Zoom, augustus 2003.

HELMOND

Het gebied van de gemeente Helmond omvat de voormalige gemeente van die naam, waaraan in 1968 de toenmalige gemeente Stiphout en delen van de omliggende gemeenten zijn toegevoegd.

Helmond was een stad in de Meierij van 's-Hertogenbosch, kwartier van Peelland.

De vroegere gemeente Stiphout vormde tot 1795 de heerlijkheid Stiphout en Croij, eveneens in dat kwartier gelegen.

In 1968 werd het gebied verdeeld over de toenmalige gemeenten Aarle-Rixtel (het gehucht Overbrug) en Helmond (het dorp Stiphout).

De vlag van deze gemeente is ingesteld bij raadsbesluit van 2 juni 1959:

"2 gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend van de stokzijde) wit en rood".

Zie ook Van Ham, *Wapens en vlaggen*, 196.

De vlag wordt dus, volgens een meer juiste omschrijving, gevormd door twee evenlange banen van wit en rood.

In een ontwerp-rapport van de commissie wordt de vlag beoordeeld als een weinig zeggende banenvlag.

De commissie stelt voor de helm uit het gemeentewapen in gestyleerde vorm in de vlag te plaatsen. Een dergelijk voorstel deed de commissie ook in een rapport van maart 1986 (blz.23).

De omschrijving volgens het voorstel luidt :

twee evenlange banen van rood en wit; midden op de rode baan is een witte, gestyleerde helm geplaatst, met een hoogte van 3/4 van de vlaghoogte

Advies voor een nieuwe vlag van de gemeente Helmond

Een nieuwe vlag van de gemeente Helmond

Bij schrijven van 28 mei 2003 werd namens Burgemeester en Wethouders van Helmond aan deze commissie verzocht, een advies te verstrekken voor een nieuwe gemeentevlag. Deze dient in plaats te komen van de in 1959 door de gemeenteraad van Helmond ingestelde vlag. Deze bestond uit "twee gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend van de stokzijde) wit en rood." Beter te omschrijven als: twee even lange banen van wit en rood.

De tegenwoordige vlag van Helmond staat als 'nietszeggend' vermeld in een door deze commissie binnenkort te publiceren overzicht van de gebreken in de bestaande vlaggen en wapen van gemeenten in Noord-Brabant. Wij steunen dus graag het voornemen een andere vlag in te voeren. Het verzoek van het gemeentebestuur sluit dus naadloos daarbij aan. De wens van genoemd college is daarin te verwerken de stadskleuren rood en wit, en ook de afbeelding in het wapenschild, bestaande uit een helm met als helmteken enige takken, waarop een vogeltje.

Vlaggen in het algemeen

Het ontstaan van vlaggen blijkt veel vroeger te liggen dan dat van wapens. Naast de eigen ontwikkeling van vlaggen op zee, zien we een afwijkende ontwikkeling op het land. De banieren waren - evenals de wapens - bedoeld om de herkenbaarheid van legeronderdelen te vergroten. Elk legeronderdeel stond onder leiding van een banier-heer, later baanderheer of baron geheten, omdat deze een eigen vaan of banier voerde. Na het in gebruik raken van wapens (tweede kwart twaalfde eeuw) ging men voor deze banieren de kleuren van de wapenschilden gebruiken, waarop figuren uit die schilden konden worden afgebeeld. In onze provincie kennen we wapenbanieren van de heren van Bergen op Zoom, Boxtel, Breda, Cranendonk, Cuijk, Heusden, Megen en Ravenstein, maar ook de heren van Sint-Michielsgestel (Van Home-Perwijs) en Helmond (Van Berlaer) gebruikten dergelijke dundoeken.

Toen dit type vlag in de loop van de 15de eeuw minder ging aanspreken en ontwikkelingen op militair en maritiem terrein nieuwe eisen stelden, kwam het in de mode om op legervaardels, gebouwen enz. deviezen of emblemen te plaatsen, als teken van de heerschappij van een vorst of republiek, of van de eigenaar van een schip of een gebouw. Het meest bekende voorbeeld hiervan is wel het Bourgondische (takken)kruis, in onze contreien oorspronkelijk het symbool van het gelijknamige hertogelijke huis. Het symbool bleef ook na het uitsterven van het geslacht in 1482 voortbestaan, zelfs tot in de 18de eeuw (denk aan de gildenvaandels). Dit takkenkruis werd ook het algemene kenteken voor schepen uit de gebieden van het Bourgondische Huis, i.c. de Nederlanden, Spanje, enz. Tijdens de Opstand (1568-1648) werden daaraan drie banen in de kleuren van de Prins van Oranje toegevoegd. De driekleur of Prinsenvlag kwam tegenover de vaandels en vlaggen met het takkenkruis te staan, vooral nadat men de koning van Spanje had afgezworen. De Prinsen- of Statenvlag werd al snel een algemeen teken van de opstand, niet alleen op legervlaandels maar ook op scheepsvlaggen. Vanaf ca. 1630 werd oranje steeds meer door rood vervangen. Vanaf 1796 is het rood, wit en blauw als nationale driekleur aan te merken. Eerst vanaf ca. 1780 werd het gebruik van nationale vlaggen meer en meer algemeen.

Vlaggen van steden en gemeenten

Naast vorsten en lagere heren gingen in de dertiende eeuw en later ook steden een banier of vlag voeren. De oudst bekende zijn die van vroegere havensteden, die meestal belangrijke handelssteden waren. Deze steden voerden eigen kleuren en tekens. De banier van de heren van Gistelle op het stadszegel van Axel (1244/45) of de Cuijkse banier op het begin 14de-eeuwse zegel van de stad Grave waren niet alleen bedoeld als herkenningstekens, maar eveneens om duidelijk te maken dat deze steden onder de bescherming van die heren stonden. Een stad als Breda kende in de Middeleeuwen een eigen legervlaandel: rood met daarop de drie witte schuinkruisjes. Tijdens de Opstand voegde men daar soms drie banen van oranje,

wit en blauw aan toe. Nog tijdens de negentiende eeuw voerden steden met een belangrijke havenfunctie eenvoudige banenvlaggen, bijvoorbeeld Bergen op Zoom en 's-Hertogenbosch. Dit waren banenvlaggen met het volledige stadswapen.

Bij de viering van het 750-jarige bestaan van de stad 's-Hertogenbosch in 1935 wist de toenmalige Rijksarchivaris in de provincie, mr. J.P.W.A. Smit onder meer te bereiken dat banieren van alle gemeenten in de provincie werden gemaakt en gebruikt. Het basisprincipe van elke banier was gelijk: een vierkante Brabantse blokkenvlag (vier bij vier blokken) met in de broektop (= vierkant bovenzijde vlag aan stokzijde) de voorstelling van het gemeentewapen, naar de tekenwijze van Smit. Na genoemde viering werden deze banieren bij schrijven van 9 september 1935 aan de respectievelijke gemeentebesturen aangeboden. Vele daarvan hebben deze lange tijd als 'gemeentevlag' gebruikt, sommige zelfs bij raadsbesluit.

Alhoewel Eindhoven al in 1927 een gemeentevlag instelde, duurde het voor de rest van de provincie nog tot na de Tweede Wereldoorlog voordat het gebruik van provincie- en gemeentevlaggen meer algemeen werd. De eerste gemeenten in deze provincie, die een vlag instelden waren toen Nieuw-Ginneken (1949) en Geertruidenberg (1952). De gemeentevlaggen in onze provincie werden in die tijd grotendeels ontworpen door de Hoge Raad van Adel. Aanvankelijk paste dit college in zijn vlagontwerpen alleen maar banen toe, omdat het de vlaggen van de Hollandse steden uit het verleden (die in hoofdzaak uit drie of meer banen bestonden) als voorbeeld nam. Daarnaast was er in genoemde Raad een nauwelijks onderdrukte tegenzin ten opzichte van gemeente-, ja zelfs van provincievlaggen. Bij toename van het aantal vlaggen moest men wel naar andere mogelijkheden zoeken (het aantal kleuren en banencombinaties is immers beperkt). Die werd gevonden in een relatie met de wapentekens, een relatie die qua kleuren al lang bestond (veel blauw-gele vlaggen). Op (een van) de banen werd een (van de) teken(s) uit het wapen geplaatst, al dan niet in een nader gestileerde vorm. Later heeft ook de Stichting voor Banistiek en Heraldiek te Muiderberg zich op dit terrein bewogen, door elke gelegenheid aan te grijpen om gemeenten zonder vlag te benaderen en aan te bieden ter zake te willen adviseren. Het is jammer dat de kennis van die Stichting op het terrein van de Noordbrabantse geschiedenis onvolledig was. Vanaf 1987 is in onze provincie de toen opgerichte Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde op dit terrein actief.

Tegenwoordig wordt een vlag doorgaans gezien als een symbool dat staat voor de gehele bevolking, een wapen als kenteken van het bestuur. Men denke hier als voorbeeld aan het Rijkswapen, alleen in gebruik bij de Rijksoverheid, en de nationale driekleur, die daarnaast door alle inwoners wordt gebruikt.

Het instellen van gemeentevlaggen gebeurt bij besluit van de gemeenteraad. Men kan de Hoge Raad van Adel om advies vragen, wat echter niet verplicht is. Het is gebruikelijk dat van het raadsbesluit een afdruk met tekening aan die Raad wordt toegezonden.

De vlag van de gemeente Helmond

Traditioneel voerde men te Helmond vlaggen in de wapenkleuren: horizontale banen van rood (boven) en wit (beneden). Volgens de Hoge Raad van Adel hoorde de donkerste kleur (dus hier rood) beneden te worden geplaatst. Bij verticale banen kwam alleen de volgorde wit en rood in aanmerking, omdat de Gelderse gemeente Valburg reeds een vlag van rode en witte banen voerde. Aldus kwam bij raadsbesluit van 2 juni 1959 de huidige gemeentevlag tot stand. Merkwaardig genoeg wees het Hoge College niet op de parallel met internationale vlaggen als die van Malta (verticale banen van wit en rood) of Indonesië, respectievelijk Monaco (horizontale banen rood en wit). En wie zal het verschil constateren met de vlag van Polen die (in horizontale banen) wit en rood is?

Zegel en wapen van Helmond

Van de symbolen van Helmond is het zegel het oudste. De schepenen (bestuurders, tegelijk rechters) van de plaats werden in 1242 voor het eerst vermeld. Een oorkonde van 1256 noemt het zegel van het *oppidum* (stedelijke nederzetting) van Helmond.

Rijksarchivaris Smit besprak dit zegel in het Nederlandsch Archievenblad nr. 3 van 1919/1920. Hij kende geen oudere afdruk dan die uit 1355. Het bewaard gebleven zegelstempel dateerde hij op 1313-1339. Het vertoont een pothelm met vlakke bovenkant, waarop drie eikentakjes, op de middelste waarvan een vogeltje zit. In 1957 verwerkte Smit enige aspecten van het Helmondse zegel in zijn standaardwerk over de Brabantse beelden en rechtstekens. Hij noemde als oudste afdruk die van 1242 (abusievelijk op 1241 gedateerd). Gezien de vorm van de pothelm zal het zegel volgens hem niet veel ouder zijn. Volgens Smit is de helm een rechtsteken. Ook het eikentakje beschouwt hij als een symbool. De gearceerde achtergrond interpreteerde hij als een rode banschijf. Die werd als kenteken van de plaats waar men rechtsprak, opgehangen. Later aangemaakte zegels vertoonden hetzelfde beeld.

Het vroegere stadswapen van Helmond dateert uit een oudere periode. Dit vertoont een toernooi- of traliehelm van zilver op een rood schild. In tegenstelling tot de helm op het stadszegel is die op het wapen, heraldisch gezien naar rechts gewend, dus voor degene die het wapen ziet naar de linkerkant van het schild. Het komt in die kleuren reeds in handschriften uit de zestiende eeuw voor. Het prijkt in die vorm in de wapenreeksen die in de twee volgende eeuwen de Brabantse steden moesten symboliseren.

Het oudste gemeentewapen van Helmond kwam tot stand in 1817. De toenmalige burgemeester zond de Hoge Raad van Adel, die met de vaststelling van de gemeentewapens was belast, slechts zegelafdrukken en verstreekte geen opgave van de juiste kleuren. Hij aarzelde wat de schildkleur betreft tussen zwart en rood. De Raad hakte de knoop door en gaf het nieuwe wapen de kleuren van het rijkswapen: gouden figuren op een blauw schild.

Smit bepleitte in zijn bovengenoemde publicatie het herstel van het oude stadswapen. Bovendien wenste hij aan het wapen de boom toe te voegen die in het dertiende-eeuwse tegezegel van de stad prijkte. Het herziene wapen zoals dat in 1920 bij Koninklijk Besluit tot stand kwam, is een samenstelling, zo men wil verbastering, van zegel en wapen. De helm blijft een toernooihelm. De wapenfiguur is echter naar links gewend en voorzien van het dertiende-eeuwse helmteken, zoals op het zegel. De wapenkleuren zijn gecorrigeerd: zilveren figuren op een rood schild. In 1958 besprak Smit het wapen opnieuw in het tijdschrift *De Brabantse Leeuw*.

Men zou ervoor kunnen pleiten het wapen in zijn oudere, eenvoudige vorm te herstellen. Het wapen is in de tegenwoordige vorm echter volledig ingeburgerd en een nieuwe herziening lijkt mede daarom niet opportuun.

Voorstel voor een nieuwe vlag

Teneinde tot een esthetisch verantwoord ontwerp te komen werd overleg gepleegd met de vlaggenkundige en -tekenaar drs. J. van Heijningen te Utrecht, die in overleg met de secretaris van deze commissie schetstekeningen ontwierp waaruit een keuze kon worden gemaakt.

- Een rode vlag met witte helm, al dan niet met helmteken, zou te dominant rood zijn.
- Twee even lang banen van rood en wit (verticale banen dus) met de helm in de rode baan hebben als resultaat een verbrokkeld, rommelig beeld. Bovendien zal bij zwakke wind de helm door de plooiën in de vlag niet te zien zijn.
- De eenvoudige helm over de scheiding van twee wit en rode banen levert het beste resultaat (zie hierna, voorstel A). Dat geldt niet, als de helm met helmversiering wordt gebruikt, wat weer een rommelig geheel oplevert.
- Een vlag met drie verticale banen, resp. wit, rood en wit in een lengteverhouding van 1:2:1, met op de rode baan de helm (zie model B) voldoet aan de door het gemeentebestuur geformuleerde wens om het complete beeld van helm en helmteken op de vlag terug te zien. De smalle witte buitenbanen kunnen staan voor de waterlopen die de oude kern van Helmond omsluiten, resp. de Zuid-Willemsvaart (tussen Oud-Helmond en westelijke wijken als Brandevoort) en het meer recente Omleidingskanaal (oostelijk, tussen Oud-Helmond en wijken als Dierendonck en Brouwhuis). Dit model heeft een meerwaarde voor de stad Helmond zoals die tegenwoordig is. De afbeelding vult op een evenwichtige wijze het rode vlak. Bij kleinere afbeeldingen zal de vlag minder sprekend zijn. Ook bij zwakke wind zal 'iets' van

de helm te zien zijn. Een nadeel van dit ontwerp is het feit dat alleen bij vlaggen van groter formaat de figuren op enige afstand nog duidelijk te zien zullen zijn.

De voorkeur van de commissie én van de heer van Heijningen gaat uit naar het ontwerp zoals dat in bijgaande tekening model A is weergegeven. De commissie adviseert u daarom een nieuwe vlag voor Helmond in te stellen waarvan de omschrijving luidt: 'twee even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander. Het sprekende element van de helm is duidelijk te zien, ook bij kleinere afbeeldingen van de vlag (bijvoorbeeld tafelvlaggetjes). De simpel gehouden helm in een afwisseling van kleuren maakt de vlag tot een levendig geheel. De bekende verdeling in rood en wit sluit aan bij 44 jaar gemeentelijk vlaggengebruik maar geeft toch voldoende onderscheid daarmee.

Over de te volgen procedure gelieve u kennis te nemen van de bijlage van dit rapport.

Voor dit rapport geraadpleegde literatuur:

H.P.H. Camps, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312* dl. I (Den Haag 1979) 274 nr. 195. Maart 1242 (schepenen van Helmond vermeld) en 342 nr. 261, 14 juni 1256 zegel vermeld.

W.A. van Ham, 'De wapens van de steden in het voormalig hertogdom Brabant', *De Brabantse Leeuw* 25 (1976) 163-196.

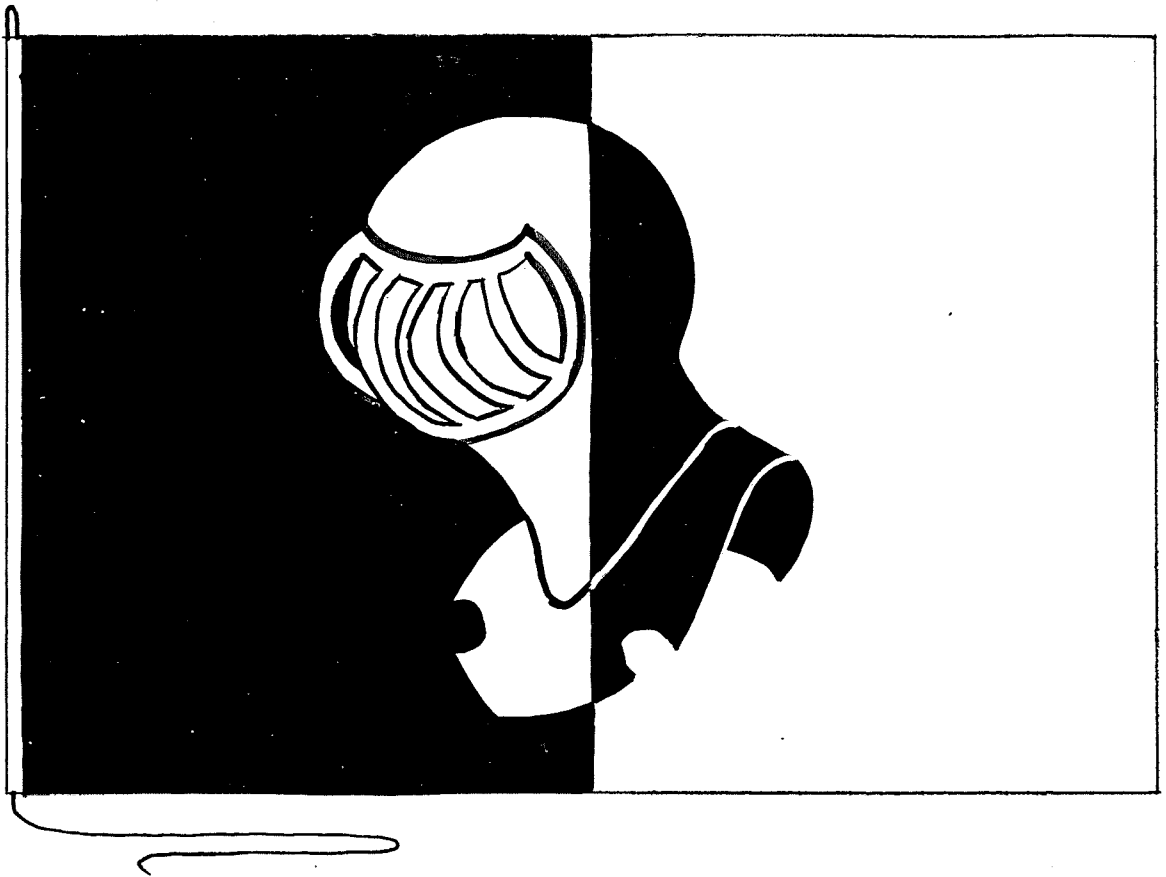
Idem, *Wapens en vlaggen van Noord-Brabant: wapens en vlaggen van de provincie, gemeenten en waterschappen, bijeengebracht, toegelicht. en beschreven-* (Zutphen 1986) vooral 72-74.

J.P.W.A. Smit, 'Het wapen der gemeente Helmond', *Nederlandsch Archievenblad* nr.3, 1991/1920.

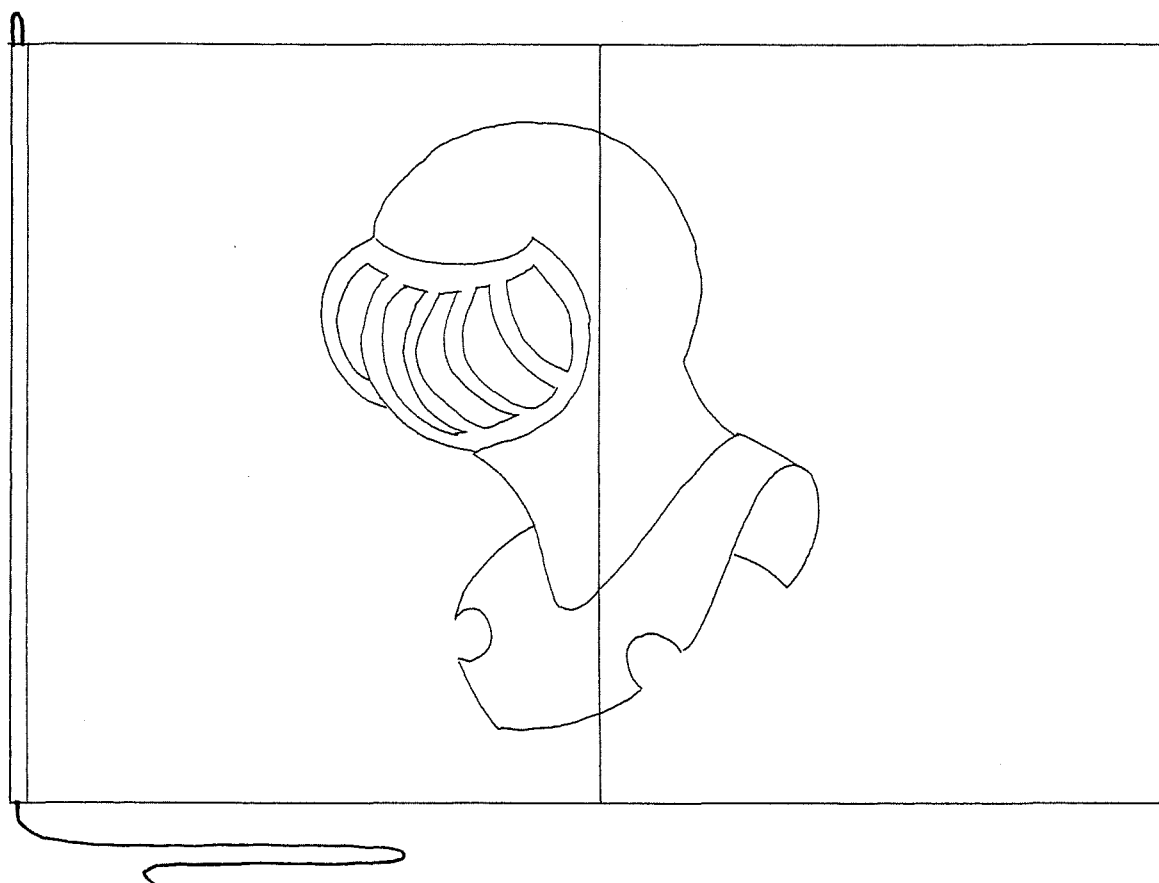
Idem, *De Brabantsche beelden en teekens van recht* ('s-Gravenhage 1957) 99, 191, 153, 196, 227 en 228.

Idem, 'Het wapen van Helmond', *De Brabantse Leeuw* 7 (1958) 11-21.

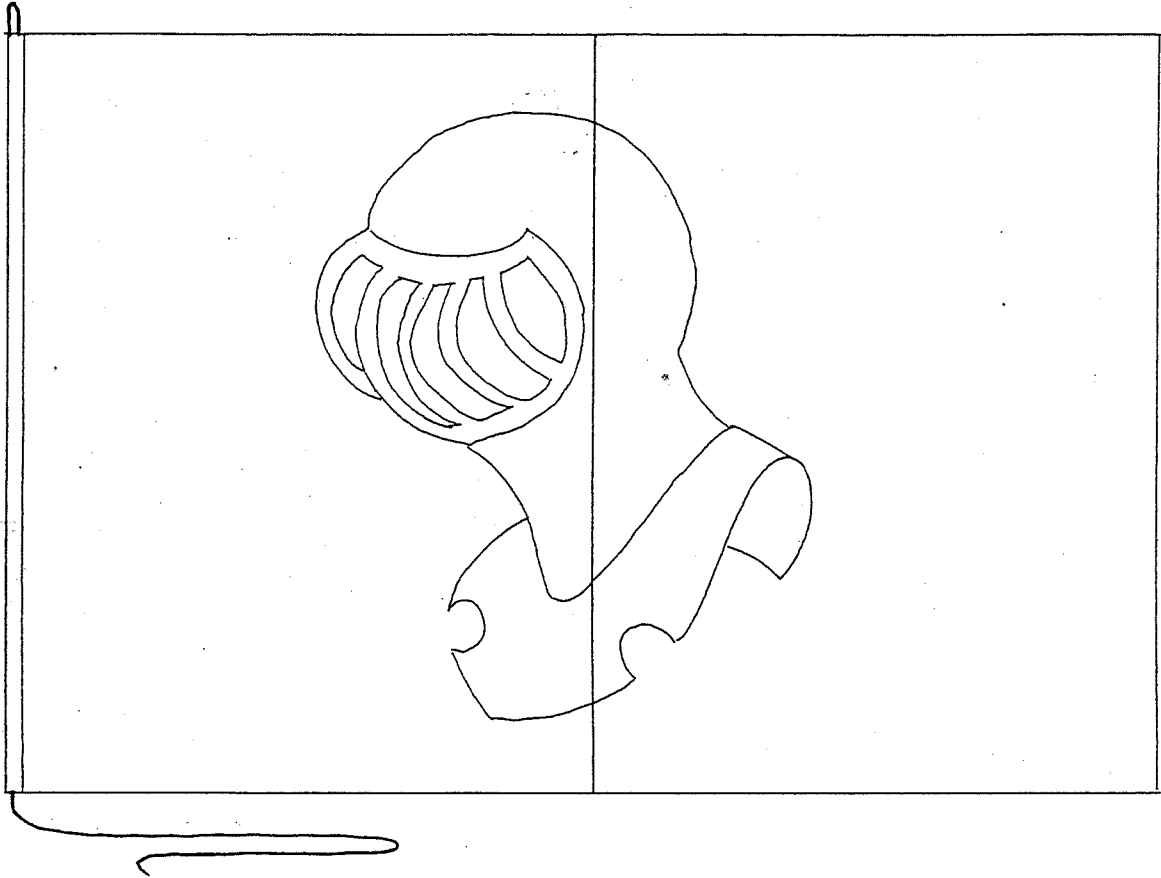
Bergen op Zoom, september 2003.

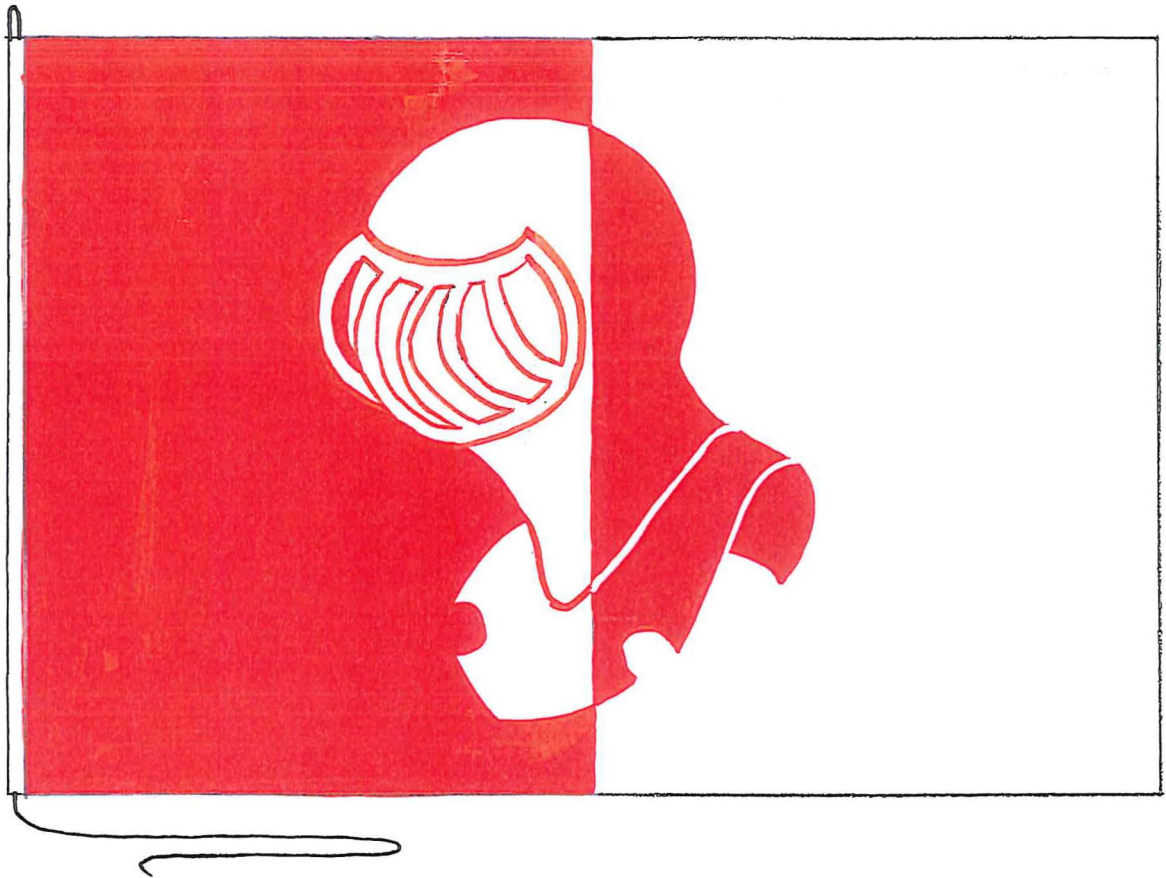
Helmond , model A

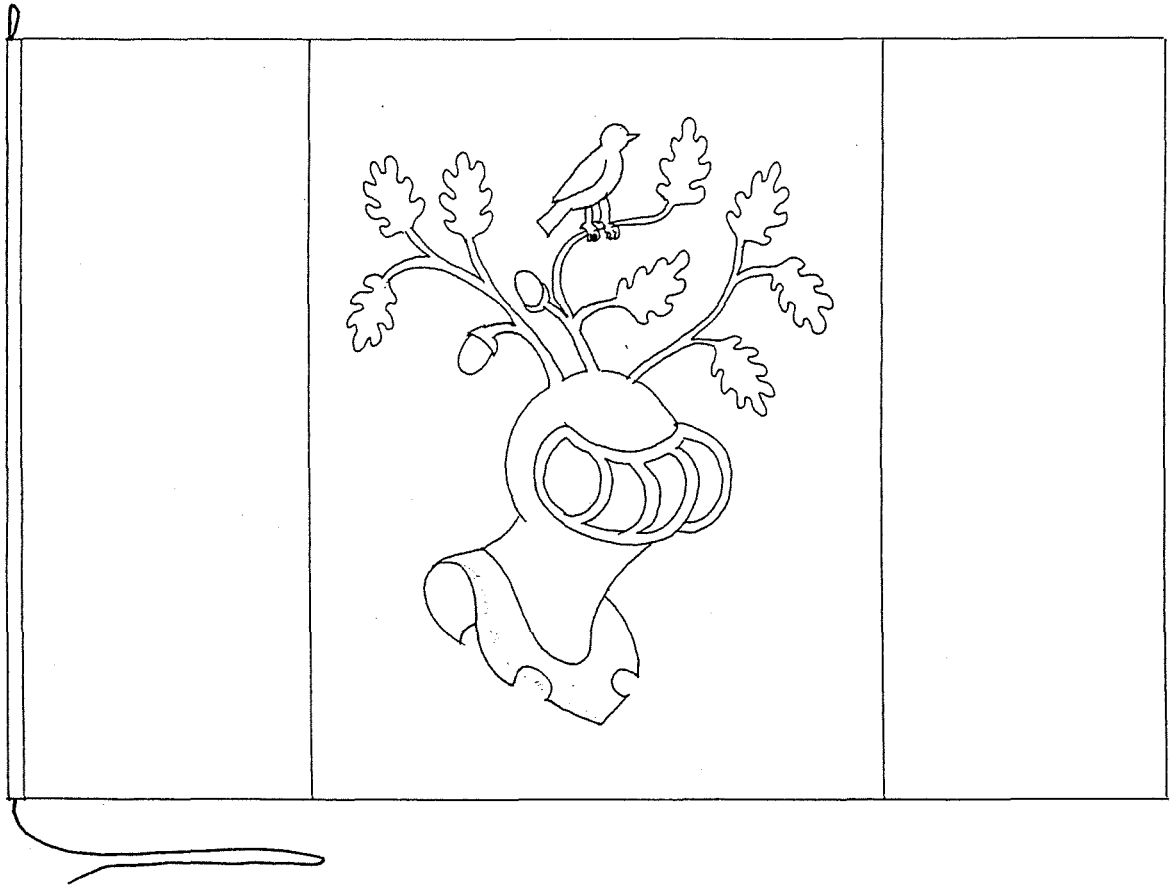
Helmond , model A

Helmond , model A

Helmond , model A

Helmond , model B

GEMEENTERAAD VAN HELMOND

Vergadering 3 februari 2004, agendapunt

Onderwerp : Nieuwe gemeentevlag

Bijlage : 24

B&W vergadering : 2 december 2003

Dienst / afdeling : ST.BOC

Aan de gemeenteraad,

De gemeenteraad heeft bij besluit van 2 juni 1959 een officiële gemeentevlag vastgesteld. Deze vlag bestaat uit twee verticale banen, respectievelijk wit en rood. De vlag moet niet verward worden met het gemeentewapen (de helm met de takjes en het vogeltje) dat in 1924 bij Koninklijk Besluit is vastgesteld. Het wapen staat op geen enkele manier ter discussie.

De gemeentevlag daarentegen roept bij menigeen vraagtekens op. Menigeen vraagt zich af wat de betekenis en de relatie met Helmond van deze vlag is.

Daarom heeft het college dit voorjaar besloten de mogelijkheid te laten onderzoeken om te komen tot een nieuwe officiële gemeentevlag. Naar aanleiding daarvan is contact opgenomen met de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, het adviesorgaan op dit vlak in onze provincie. Die was het overigens met het college helemaal eens dat de huidige gemeentevlag veel te 'nietszeggend' is. De commissie heeft op verzoek twee alternatieven ontwikkeld, die in alle opzichten voldoen aan de criteria die aan officiële vlaggen worden gesteld.

Daarbij zijn de door het college meegegeven uitgangspunten meegenomen dat de stadskleuren (rood en wit) bewaard dienen te blijven en dat er op een of andere manier een rol voor het Helmondse wapen weggelegd zou moeten worden.

Alles afwegende heeft de Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde nadrukkelijk een voorkeur uitgesproken voor een van de voorgelegde alternatieven, te weten model A. (ter inzage) Naar aanleiding van de behandeling in de commissie ABA, waarbij enkele fracties een voorbehoud hebben gemaakt, willen we de redenen voor die voorkeur nog eens expliciet noemen. Er zijn drie redenen van de Commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde voor het uitspreken van een voorkeur voor model A:

- a) de daarop afgebeelde helm is de oudste vorm van het Helmondse gemeentewapen, de andere kenmerken (de takjes en het vogeltje) zijn later aan het wapen toegevoegd; het is gebruikelijk dat het meest essentiële onderdeel van een wapen op vlaggen wordt afgebeeld (in de Helmondse situatie is dat dus de getoonde toernooihelm)
- b) de nieuwe vlag sluit nauw aan bij de huidige vlag, al worden de banen rood en wit met elkaar omgewisseld; volgens de criteria, die gelden voor vlaggen, heeft de volgorde rood en dan wit de voorkeur; in 1959 kon deze voorkeur niet gevolgd worden, omdat een dergelijke vlag al bestond. Met de toevoeging van de toernooihelm kan deze voorkeur alsnog gevolgd worden.
- c) Model B heeft volgens de Commissie als grote nadeel dat op zekere afstand de afbeelding (helm met takjes en vogeltje) volstrekt onherkenbaar zal zijn. Bovendien wijkt dit model verder af van de huidige vlag.

Historisch Helmond in de persoon van de stadshistoricus Giel van Hooff heeft na overleg met instellingen intussen laten weten met de voorkeur van de Commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde te kunnen instemmen. Wij stellen uw raad voor de nieuwe vlag volgens model A vast te stellen.

De omschrijving van de voorgestelde nieuwe vlag wordt dan volgens de tekst van de Noord-Brabantse commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde: "twee even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander".

BESLUIT

Bijlage: 24
Raadsvergadering d.d.: 3 februari 2004

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 december 2003.
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1) in te trekken het raadsbesluit van 2 juni 1959, nr. 76, tot instelling van een gemeentevlag;
- 2) in te stellen een gemeentevlag, waarvan de omschrijving luidt:

“twee in even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander”

Een en ander volgens de bij dit raadsbesluit behorende tekening.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 3 februari 2004, bijlage 24.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

De griffier,

minuut

Traverse
jaargang: 20; nummer 22
30.05.1984
opl: 53.000

#1 zie brief gemeentelijke
Archiefdienst Helmond.

destijds was een petit-comité
ingesteld die de herrentake
banenvlag officieel wilde
maken. Dit besland uit de
toenmalige gemeente-archivaris
Van Bokhoven en gemeentek-
secretaris P. Despincis

Een week na Mierlo viert de gemeente Helmond het zilveren jubileum van de gemeentevlag.

Stadsvlag Helmond al 25 jaar in top

De Helmondse stadsvlag viert dit jaar haar 25-jarig jubileum. Op 2 juni 1959 ging de toenmalige gemeenteraad van Helmond akkoord met een voorstel van burgemeester en wethouders de vlag in te stellen. Het doek kreeg twee verticale banen rood-wit, die werden afgeleid van het Helmondse stadswapen.

Voordat het tot vaststelling van de Helmondse vlag kwam, werden er in de stad doeken gebruikt met twee horizontale banen: rood boven, wit beneden. Deze was echter niet officieel door de gemeenteraad ingesteld. Burgemeester en wethouders schreven hierover toen aan de gemeenteraad: „Wij achten het wenselijk, dat, in navolging van vele andere gemeenten, ook voor de gemeente Helmond een officiële gemeentevlag tot stand komt. Hiertoe is een raadsbesluit nodig”.

Over dit vraagstuk had het gemeentebestuur informatie ingewonnen bij de Hoge Raad van Adel in Den Haag. Dit adelscollege, dat onder de verantwoordelijkheid valt van de minister van Binnenlandse Zaken, adviseert bij het instellen van gemeentewapens en -vlaggen, en registreert ze vervolgens. Tegen de kleuren rood-wit had het adelscollege geen bezwaar, omdat deze kleuren waren ontleend aan het Helmondse gemeentewapen dat op 12 maart 1924 door koningin Wilhelmina werd verleend. De toenmalige omschrijving van het wapen luidde: „In keel (rood) een omgewende toornooihelm met als helmteken drie eiketjes en een vogeltje op het middelste daarvan, alles van zilver (wit); het schild gedekt met een

vijfbladerige kroon van goud (geel)”.

De Hoge Raad van Adel maakte wel bezwaar tegen de volgorde van de kleuren. De oude, niet officiële vlag van Helmond, had de kleur rood boven. Hierover schreef de Hoge Raad van Adel aan het gemeentebestuur: „Het gebruik wil, dat in het algemeen de donkerste kleur beneden wordt geplaatst”. Wit boven en rood beneden was echter het vlaggebeeld dat door het aartsbisdom Utrecht werd gebruikt. Verticaal rood-wit zou de vlag identiek hebben gemaakt aan die van de Gelderse gemeente Valburg, die al op 9 augustus 1939 was ingesteld. Om die reden kwam volgens het adelscollege „het meest in aanmerking een vlag met twee gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend van de stozijde) wit en rood”.

De Hoge Raad van Adel schreef op 5 mei 1959 het gemeentebestuur dat zij „zich met de vaststelling van een gemeentevlag als door ons voorgesteld kan verenigen”.

In de raadsvergadering van 2 juni 1959, onder voorzitterschap van de toenmalige loco-burgemeester Sjef Raymakers, werd onder agendapunt zeven de nieuwe gemeentevlag van Helmond besproken. Zonder tegenstand ging de raad met het voorstel akkoord. Helmond-behoorde toen tot een van de weinige gemeenten die een eigen vlag hadden. Een week eerder was de buurgemeente Mierlo overgegaan tot vaststelling van een eigen dundoek. Op dit ogenblik hebben zeshonderd van de 749 Nederlandse gemeenten een eigen vlag, die bij plaatselijke festiviteiten kunnen worden uitgestald.

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

Aan Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ Helmond

Bergen op Zoom, 4 september 2003

Onderwerp: nieuwe vlag voor Helmond

Ons kenmerk: Vlg Helmond 02

Uw brief d.d. 28 mei 2003

Uw kenmerk: co/pvs

Geacht College,

Hierbij doe ik u, namens de commissie, toekomen

- a) een advies voor een nieuwe vlag van uw gemeente;
- b) een concept-raadsbesluit;
- c) overige bijlagen, waaronder twee afdrukken van ontwerptekeningen.

De originele ontwerptekeningen zullen u worden toegezonden zodra het definitieve raadsbesluit van kracht zal zijn geworden. Het aanbeveling dit raadsbesluit ter registratie toe te zenden aan de Hoge Raad van Adel te 's-Gravenhage.

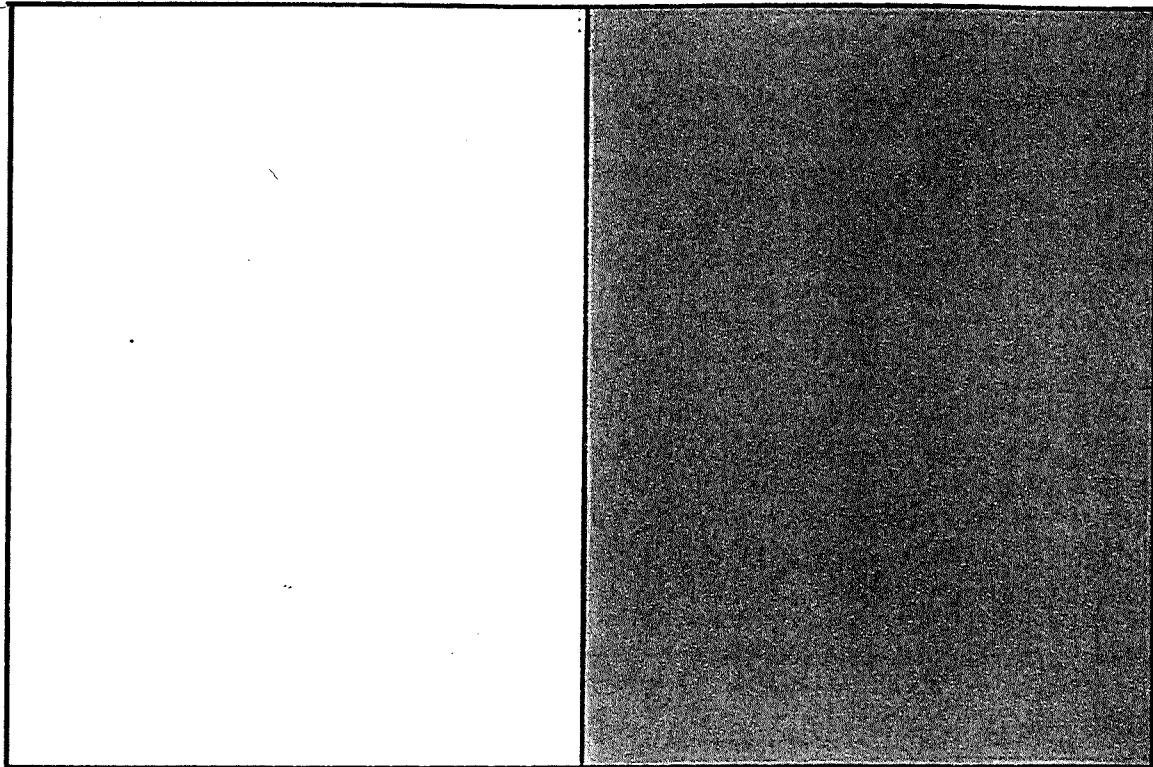
Deze commissie zal eveneens gaarne een afdruk van het raadsbesluit ontvangen. Een exemplaar van het besluit zal in het archief van de commissie worden opgenomen. Daarna kan de afwikkeling van de onkosten van dit advies plaatsvinden.

Mochten er nog aanvullende vragen zijn, dan verneemt de commissie deze graag, teneinde u alsnog van de gewenste gegevens te mogen voorzien.

Met de meeste hoogachting,

Namens de commissie,

(Dr. W.A. van Ham, secretaris).

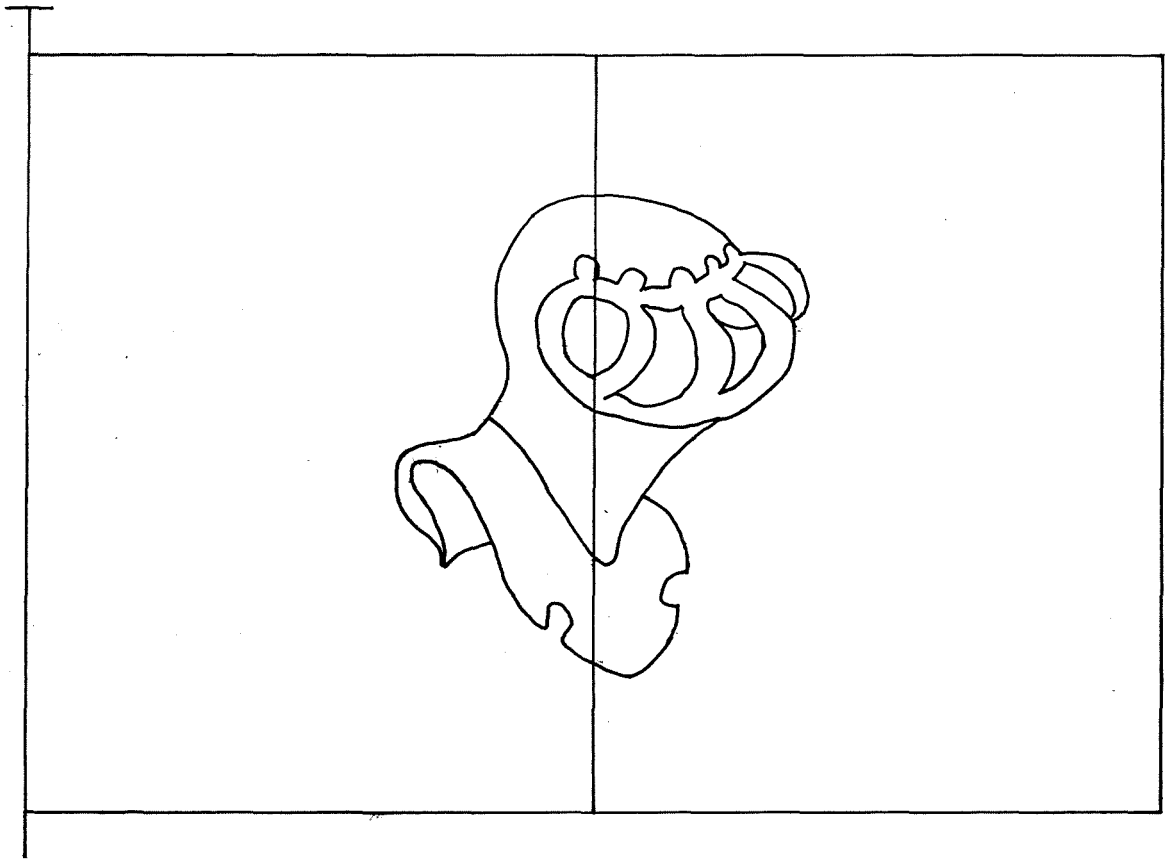

Omschrijving: twee gelijke verticale banen in de kleuren
wit en rood. (rechthoekig)

Raadsbesluit: 2 juni 1959, nr. 76.

Advies H.R.v.A.: 5 mei 1959, nr. 169/9.

E. 1970

wa ham van

Van: "Schijndel, Piet v" <P.Schijndel@helmond.nl>
Aan: <willemvanham@hetnet.nl>
Verzonden: woensdag 14 mei 2003 9:44
Bijlage: HelmondVLAG2.jpg
Onderwerp: nieuwe gemeentevlag

Geachte heer Van Ham,

Bij besluit van 12 mei 1959 heeft de gemeenteraad van Helmond een officiële gemeentevlag vastgesteld.

Deze vlag, rechthoekig, bestaande uit 2 gelijke verticale banen in de kleuren (gerekend vanaf de stokzijde) wit en rood, roept naar de mening van steeds meer mensen te weinig associaties op met de identiteit van de stad Helmond. Met name ons fraaie wapen zou mogelijk een plaats in de gemeentevlag moeten krijgen.

Om die reden heeft het college van burgemeester en wethouders besloten om te bezien of het mogelijk is een nieuwe gemeentevlag te laten ontwerpen en welke procedure daarbij gevolgd moet worden.

Graag zou ik U willen vragen of u ons op het punt van het ontwerpen van een nieuwe vlag van dienst zoudt willen en kunnen zijn en onder welke (financiële) voorwaarden?

We hebben zelf ook al een idee, maar willen daarbij natuurlijk graag professionele hulp. Op bijgaande jpeg krijgt u een indruk van ons idee met dien verstande dat ik er via de Hoge Raad van Adel achter ben dat het not done is op een vlag een compleet wapen (met schild en kroon) af te beelden, maar slechts het wapenbeeld (in ons geval de helm met takjes en het vogeltje erop).

Mag ik van u een reactie?

Bij voorbaat hartelijke dank en

<<HelmondVLAG2.jpg>>

Met vriendelijke groet,
 Piet van Schijndel,
 hoofd afdeling communicatie gemeente Helmond
 0492-587730
p.schijndel@helmond.nl

Dit bericht is vertrouwelijk en uitsluitend bedoeld voor gebruik door de persoon aan wie het is geadresseerd. Aan de inhoud van dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend. Waar de inhoud van dit bericht refereert aan formele besluiten of rechtshandelingen zullen deze altijd schriftelijk dienen te worden bevestigd. Rechtens kan de gemeente Helmond slechts gebonden worden door een brief of fax ondertekend door de daartoe bevoegde personen, die gerechtigd zijn de gemeente Helmond te vertegenwoordigen. Indien u niet de geadresseerde bent heeft u het bericht verkeerd ontvangen, en is gebruik van de informatie in dit bericht niet toegestaan. Indien u dit bericht verkeerd heeft ontvangen verzoeken wij u de afzender hiervan op de hoogte te stellen.

Deze e-mail is door E-mail Virus Scan van Het Net gecontroleerd op virussen. Zie voor meer informatie: <http://www.hetnet.nl/evs/>

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

Secretaris Willem van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ Bergen op Zoom
tel. 0164 243265
E-mail willemvanh@hetnet.nl

aan: de heer P. van Schijndel
hoofd afdeling communicatie
gemeente Helmond

onderwerp: gemeentevlag Helmond

Bergen op Zoom, 19 mei 2003

Geachte heer Van Schijndel,

Hiermee reageer ik op uw E-mailbericht van vorige week.

De tegenwoordige vlag van Helmond staat in een nog niet door onze commissie gepubliceerd concept-overzicht van de mankementen in de Brabantse wapens en vlaggen als 'nietszeggend' vermeld. Wij steunen dus graag het voornemen een andere vlag in te voeren. De commissie zal u gaarne van dienst zijn.

Wij adviseren door middel van rapporten. Samenstelling en tekenwerk van ontwerpen, porto- en telefoonkosten moeten in rekening worden gebracht. De kosten kunnen variëren van 70 tot 100 Euro, naar gelang van de duur en ingewikkeldheid van de procedure. In het geval van Helmond lijkt de procedure vrij eenvoudig te zullen zijn. De kosten dienen ook betaald te worden als het gemeentebestuur ons advies niet volgt.

Helaas is het bij het schrijven afgebeelde ontwerp niet bruikbaar wegens de te grote gelijkenis met de vlag van de stad Utrecht (rechtsgeschuind volgens de broekdiagonaal van wit en rood). Als er geen historische vlag (van voor 1900) voorhanden is met daarop het wapen, bestaat er geen enkel motief dit op de vlag te plaatsen. Ook bij andere verdelingen van het vlaggendoek in rood en wit dreigt gelijks met andere vlaggen. U noemde Polen, ik vermeldde de vlag van Malta. Maar wat denkt u van Indonesië of Monaco?

Een vlagembleem dient zo eenvoudig en herkenbaar mogelijk te zijn. De helm zonder details zoals het vogeltje en de takken is ons inziens voldoende.

Namens de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde,

(dr. W.A. van Ham, secretaris).

Weg op den Havel 35
5701 NV Helmond

bovenmarge 1cm
rechts 1 1/2 cm
links -1 cm

Gemeente Helmond

STAFADFDELING

Aan: de Noord-Brabantse Commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde,
tav de heer dr. W.A. van Ham,
Noordsingel 140,
4611 SJ Bergen op Zoom.

Helmond, 28 mei 2003
Ons kenmerk: co/pvs
Doorkiesnr: 587730
Uw kenmerk:
Uw brief d.d.: 19 mei 2003
Onderwerp: nieuwe vlag voor Helmond

Geachte heer Van Ham,

Hierbij, zoals afgesproken, de schriftelijke bevestiging van de gemeente Helmond van het verzoek om ons te adviseren bij de ontwikkeling van een nieuwe stadsflag.

Zoals al eerder gememoreerd, zoekt de gemeente Helmond naar een nadrukkelijk 'meerzeggende' vlag dan de huidige, die in 1959 officieel door de gemeenteraad is vastgesteld. Onze wens is, om naast handhaving op de een of andere wijze van de stadskleuren rood en wit, ook ons wapenschild (helm, mogelijk met takjes en vogeltje) in de nieuwe vlag te verwerken.

De door u genoemde (mogelijke) kosten zijn voor ons akkoord. Deze kosten worden uiteraard ook betaald, indien het gemeentebestuur onverhoopt uw advies niet volgt.

Graag zien wij voorstellen van uw kant tegemoet.

Met de meeste hoogachting,
Burgemeester en wethouders van Helmond,
Namens dezen,
Drs. P.L.C. van Schijndel,

Hoofd communicatie gemeente Helmond.

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

Aan Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ Helmond

Bergen op Zoom, 4 september 2003
Onderwerp: nieuwe vlag voor Helmond
Ons kenmerk: Vlg Helmnd 02
Uw brief d.d.: 28 mei 2003
Uw kenmerk: co/pvs

Geacht College,

Hierbij doe ik u, namens de commissie, toekomen:

- a) een advies voor een nieuwe vlag van uw gemeente;
- b) een concept-raadsbesluit;
- c) overige bijlagen, waaronder twee afdrukken van ontwerptekeningen.

De originele ontwerptekeningen zullen u worden toegezonden zodra het definitieve raadsbesluit van kracht zal zijn geworden. Het aanbeveling dit raadsbesluit ter registratie toe te zenden aan de Hoge Raad van Adel te 's-Gravenhage.

Deze commissie zal eveneens gaarne een afdruk van het raadsbesluit ontvangen. Een exemplaar van het besluit zal in het archief van de commissie worden opgenomen. Daarna kan de afwikkeling van de hieraan verbonden onkosten plaatsvinden.

Mochten er nog aanvullende vragen zijn, dan verneemt de commissie deze graag, teneinde u alsnog van de gewenste gegevens te kunnen voorzien.

Met de meeste hoogachting,

Namens de commissie,

(Dr. W.A. van Ham, secretaris).

Aan Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ Helmond

Bergen op Zoom, 4 september 2003
Onderwerp: nieuwe vlag voor Helmond
Ons kenmerk: Vlg Helmond 02
Uw brief d.d.: 28 mei 2003
Uw kenmerk: co/pvs

Geacht College,

Hierbij doe ik u, namens de commissie, toekomen:

- a) een advies voor een nieuwe vlag van uw gemeente;
- b) een concept-raadsbesluit;
- c) overige bijlagen, waaronder twee afdrukken van ontwerptekeningen.

De originele ontwerptekeningen zullen u worden toegezonden zodra het definitieve raadsbesluit van kracht zal zijn geworden. Het aanbeveling dit raadsbesluit ter registratie toe te zenden aan de Hoge Raad van Adel te 's-Gravenhage.

Deze commissie zal eveneens gaarne een afdruk van het raadsbesluit ontvangen. Een exemplaar van het besluit zal in het archief van de commissie worden opgenomen. Daarna kan de afwikkeling van de hieraan verbonden onkosten plaatsvinden.

Mochten er nog aanvullende vragen zijn, dan verneemt de commissie deze graag, teneinde u alsnog van de gewenste gegevens te kunnen voorzien.

Met de meeste hoogachting,

Namens de commissie,

(Dr. W.A. van Ham, secretaris).

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de stichting Brabants Heem

Aan het gemeentebestuur van Helmond
t.a.v. dhr. P. van Schijndel
Postbus 950
5700 AZ Helmond

Bergen op Zoom, 13 februari 2004

Geacht College

Hierbij doe ik u toekomen:

1. Een kleurentekening van de nieuwe gemeentevlag;
2. Een matenplan met aanwijzingen voor het vervaardigen van deze vlag;
3. Een zwart-wit tekening met de technische omschrijving van de vlag.

Afzonderlijke rekeningen zullen u worden toegezonden voor het rapport en voor de overige dienstverlening door de commissie alsmede voor het tekenwerk.

Hopende u hiermee van dienst te zijn geweest,

Met vriendelijke groet, namens de commissie,

(Dr. W.A. van Ham, secretaris)

Gemeente Helmond

ALGEMENE EN BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN
Commissie ABA

COMMISSIEADVIES VERGADERING VAN : 19 januari 2004

ONDERWERP: nieuwe gemeentevlag

ADVIES:

De aanwezige commissieleden hebben ter vergadering gesproken over de beide voorliggende modellen voor een nieuwe gemeentevlag. Ter vergadering is gebleken dat er een verschil van waardering bestaat met betrekking tot de gepresenteerde modellen. Door de burgemeester is nog gemeld dat vaststelling van een nieuwe vlag niet betekent dat het oude wapen van Helmond gewijzigd wordt. Uiteindelijk is aan het einde van de bespreking gebleken dat de vertegenwoordigers van de fracties van CDA en SDH/OH opteren voor model A en dat de vertegenwoordigers van de fracties van D'66/GL, Helmondse Belangen, Helmondse Seniorenpartij en de SP een voorbehoud maken.

De commissie voornoemd,
De voorzitter,

S.E. Yeyden

De secretaris,

mr. F.A.M. Coopes

Gemeente Helmond

Commissie-format

Verzoek College van B en W voor Commissiebehandeling.

Vastgesteld in B en W vergadering van : 3 december 2003

Onderwerp: nieuwe gemeentevlag

Inhoud: Dit voorjaar heeft het college besloten de mogelijkheid te laten onderzoeken om te komen tot een nieuwe officiële gemeentevlag. Naar aanleiding daarvan is contact opgenomen met de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde. Die was het overigens met het college helemaal eens dat de huidige gemeentevlag veel te 'nietszeggend' is. De commissie heeft op verzoek twee alternatieven ontwikkeld, die in alle opzichten voldoen aan de criteria die aan officiële vlaggen worden gesteld. Daarbij zijn de door het college meegegeven uitgangspunten meegenomen dat de stadskleuren (rood en wit) bewaard dienen te blijven en dat er een rol voor het Helmondse wapenbeeld (niet het schild, maar de toernooihelm) weggelegd zou moeten worden.

De commissie voor wapen- en vlaggenkunde heeft nadrukkelijk een voorkeur uitgesproken voor een van de voorgelegde alternatieven, te weten bijgevoegd model A. Historisch Helmond in de persoon van de stadshistoricus Giel van Hooff heeft na overleg met instellingen intussen laten weten met deze voorkeur te kunnen instemmen. De gemeenteraad wordt nu voorgesteld de nieuwe vlag vast te stellen. Daarna volgen de originele ontwerptekeningen en melding bij de Hoge Raad van Adel. Tot slot moeten er nieuwe vlaggen aangeschaft worden.

De omschrijving van de voorgestelde nieuwe vlag wordt dan (tekst van de Noord-Brabantse commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde): "twee even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander".

Met dit verzoek mee te zenden stukken: De adviezen van de Noord-Brabantse Commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde. Instemming van stadshistoricus Van Hooff.

Het college van B en W verzoekt:

om behandeling in de raad op 3 februari 2004 waarbij rekening gehouden dient te worden met de adviezen van:

de commissie ABA op 19 januari 2004

Aan het gemeentebestuur van Helmond
t.a.v. dhr. P. van Schijndel
Postbus 950
5700 AZ Helmond

Bergen op Zoom, 13 februari 2004

Geacht College

Hierbij doe ik u toekomen:

1. Een kleurentekening van de nieuwe gemeentevlag;
2. Een matenplan met aanwijzingen voor het vervaardigen van deze vlag;
3. Een zwart-wit tekening met de technische omschrijving van de vlag.

Afzonderlijke rekeningen zullen u worden toegezonden voor het rapport en voor de overige dienstverlening door de commissie alsmede voor het tekenwerk.

Hopende u hiermee van dienst te zijn geweest,

Met vriendelijke groet, namens de commissie,

(Dr. W.A. van Ham, secretaris)

Gemeente Helmond

STAFADFELING

Aan: Aan de Hoge Raad van Adel
Postbus 16325
2500 CK Den Haag

Helmond, 12 mei 2004
Ons kenmerk: co/pvs
Doorkiesnr: 587730
Uw kenmerk:
Uw brief d.d.:
Onderwerp: nieuwe gemeentevlag.

Hooggeacht college,

Afschrift Noord-Brabantse commissie voor vlaggen- en wapenkunde.

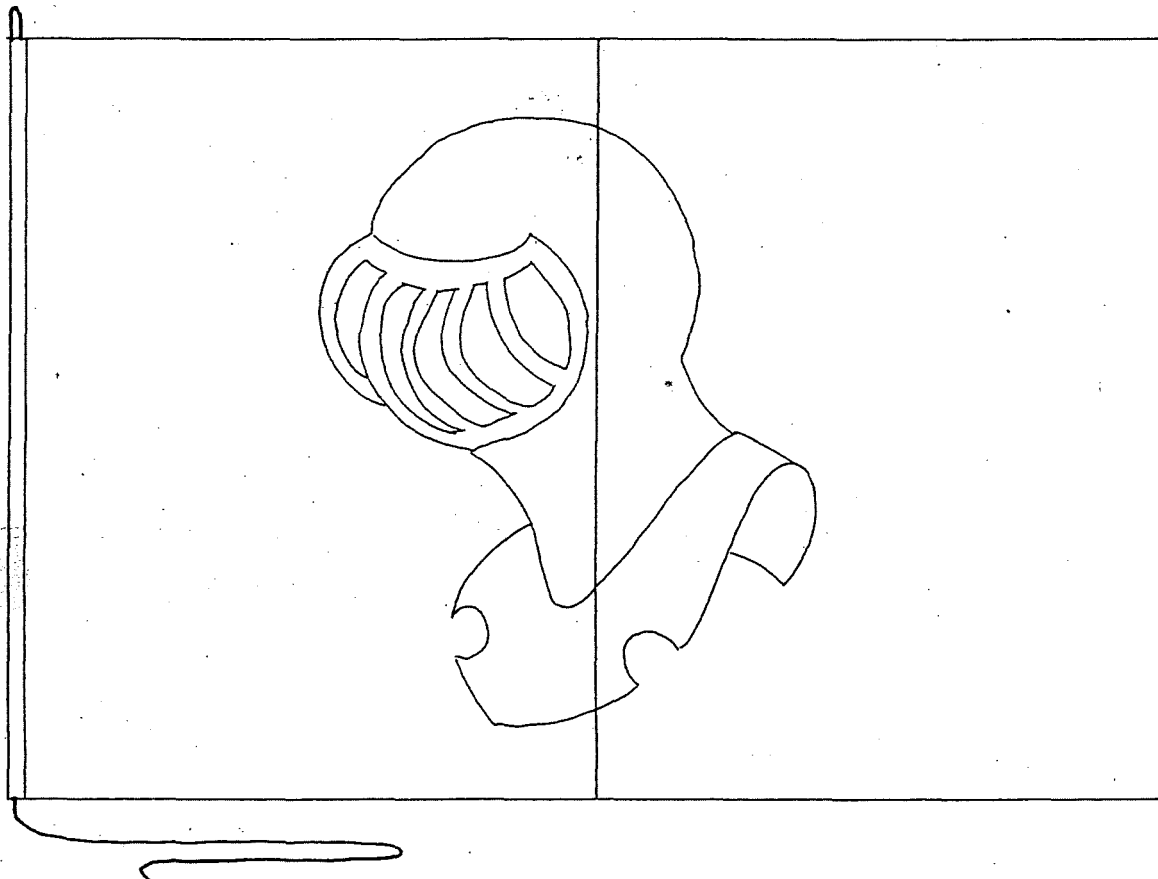
Bij dezen delen wij u mede dat de raad van de gemeente Helmond bij besluit van 3 februari 2004 nr. 24 is overgegaan tot intrekking van het raadsbesluit van 2 juni 1959 nr. 76 tot instelling van een gemeentevlag. Tegelijk heeft de raad besloten tot de instelling van een nieuwe vlag, waarvan de omschrijving in dat besluit is opgenomen.

Besluit en de daarbij behorende afbeelding treft u hierbij aan. Wij bieden u dit besluit ter registratie aan.

Met de meeste hoogachting,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

De burgemeester,

De secretaris,

Helmond , model A

Technische omschrijving van de vlag:

Twee even lange (verticale) banen van rood en wit met op de scheiding van de banen (op het midden van de vlag) een traliehelm van het een in het ander. De helm met een hoogte, gelijk aan $\frac{4}{5}$ van de vlaghoogte.

Raadsvergadering

3 februari 2004

Agendanummer: 9

Agendanummer en onderwerp:

9. Voorstel tot het vaststellen van een nieuwe gemeentevlag.
Bijlage 24.

Beslissing: *Aangenomen 25 voor 10 tegen*

GEMEENTERAAD VAN HELMOND

Vergadering 3 februari 2004, agendapunt

Onderwerp	: Nieuwe gemeentevlag
Bijlage	: 24
B&W vergadering	: 2 december 2003
Dienst / afdeling	: ST.BOC

Aan de gemeenteraad,

De gemeenteraad heeft bij besluit van 2 juni 1959 een officiële gemeentevlag vastgesteld. Deze vlag bestaat uit twee verticale banen, respectievelijk wit en rood. De vlag moet niet verward worden met het gemeentewapen (de helm met de takjes en het vogeltje) dat in 1924 bij Koninklijk Besluit is vastgesteld. Het wapen staat op geen enkele manier ter discussie.

De gemeentevlag daarentegen roept bij menigeen vraagtekens op. Menigeen vraagt zich af wat de betekenis en de relatie met Helmond van deze vlag is.

Daarom heeft het college dit voorjaar besloten de mogelijkheid te laten onderzoeken om te komen tot een nieuwe officiële gemeentevlag. Naar aanleiding daarvan is contact opgenomen met de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, het adviesorgaan op dit vlak in onze provincie. Die was het overigens met het college helemaal eens dat de huidige gemeentevlag veel te 'nietszeggend' is. De commissie heeft op verzoek twee alternatieven ontwikkeld, die in alle opzichten voldoen aan de criteria die aan officiële vlaggen worden gesteld.

Daarbij zijn de door het college meegegeven uitgangspunten meegenomen dat de stadskleuren (rood en wit) bewaard dienen te blijven en dat er op een of andere manier een rol voor het Helmondse wapen weggelegd zou moeten worden.

Alles afwegende heeft de Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde nadrukkelijk een voorkeur uitgesproken voor een van de voorgelegde alternatieven, te weten model A. (ter inzage) Naar aanleiding van de behandeling in de commissie ABA, waarbij enkele fracties een voorbehoud hebben gemaakt, willen we de redenen voor die voorkeur nog eens expliciet noemen. Er zijn drie redenen van de Commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde voor het uitspreken van een voorkeur voor model A:

- a) de daarop afgebeelde helm is de oudste vorm van het Helmondse gemeentewapen, de andere kenmerken (de takjes en het vogeltje) zijn later aan het wapen toegevoegd; het is gebruikelijk dat het meest essentiële onderdeel van een wapen op vlaggen wordt afgebeeld (in de Helmondse situatie is dat dus de getoonde toernooihelm)
- b) de nieuwe vlag sluit nauw aan bij de huidige vlag, al worden de banen rood en wit met elkaar omgewisseld; volgens de criteria, die gelden voor vlaggen, heeft de volgorde rood en dan wit de voorkeur; in 1959 kon deze voorkeur niet gevolgd worden, omdat een dergelijke vlag al bestond. Met de toevoeging van de toernooihelm kan deze voorkeur alsnog gevolgd worden.
- c) Model B heeft volgens de Commissie als grote nadeel dat op zekere afstand de afbeelding (helm met takjes en vogeltje) volstrekt onherkenbaar zal zijn. Bovendien wijkt dit model verder af van de huidige vlag.

Historisch Helmond in de persoon van de stadshistoricus Giel van Hooff heeft na overleg met instellingen intussen laten weten met de voorkeur van de Commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde te kunnen instemmen. Wij stellen uw raad voor de nieuwe vlag volgens model A vast te stellen.

De omschrijving van de voorgestelde nieuwe vlag wordt dan volgens de tekst van de Noord-Brabantse commissie voor Vlaggen- en Wapenkunde: "twee even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander".

vlag

GEMEENTE HELMOND
RAADSGRIFFIE

STEMLIJST Laatste wijziging: 2 juli 2003		Voorstel		Voorstel	
		VOOR	TEGEN	VOOR	TEGEN
1.	Dhr. Sauvé	/			
2.	Mevr. Mattheij	/			
3.	Dhr. Fransen	/			
4.	Dhr. Dams	/			
5.	Dhr. Ferwerda	/			
6.	Mevr. Meinardi	/			
7.	Dhr. Klerkx	/			
8.	Dhr. Tijani	/			
9.	Dhr. Den Breejen	/			
10.	Dhr. Yeyden	/			
11.	Mevr. Witteveen	/			
12.	Dhr. Van der Burgt	/			
13.	Dhr. Ristenpatt	/			
14.	Dhr. Streeder		/		
15.	Dhr. Mokadim	/			
16.	Mevr. De Leeuw	/			
17.	Dhr. Roefs	/			
18.	Dhr. Van Wetering	/			
19.	Dhr. Van de Ven				
20.	Dhr. Van Dijk	/			
21.	Dhr. Wijnen	/			
22.	Dhr. Praasterink	/			
23.	Dhr. Kuypers	/			
24.	Dhr. Henraat	/			
25.	Dhr. Kuijpers	/			
26.	Mevr. De Voogd	/			
27.	Dhr. Naoum	/			
28.	Mevr. Spierings		/		
29.	Dhr. Spierings		/		
30.	Dhr. Vereijken		/		
31.	Dhr. Smits		/		
32.	Dhr. Van Kilsdonk		/		
33.	Dhr. Van Mullekom				
34.	Dhr. Spruijt		/		
35.	Dhr. Klaus		/		
36.	Dhr. Verbakel		/		
37.	Dhr. Hesen		/		

25 10

BESLUIT

Bijlage: 24
Raadsvergadering d.d.: 3 februari 2004

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 december 2003.
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1) in te trekken het raadsbesluit van 2 juni 1959, nr. 76, tot instelling van een gemeentevlag;
- 2) in te stellen een gemeentevlag, waarvan de omschrijving luidt:

“twee in even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander”

Een en ander volgens de bij dit raadsbesluit behorende tekening.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 3 februari 2004, bijlage 24.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

De griffier,

minuut

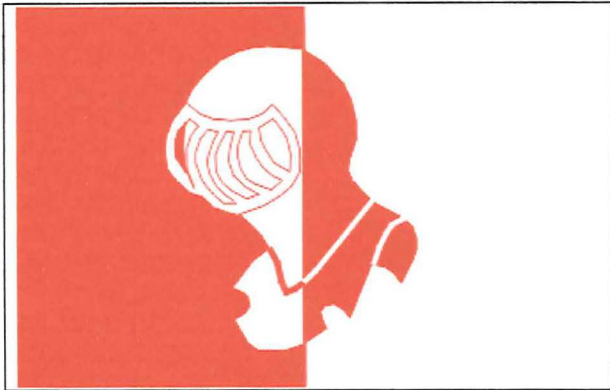

Omschrijving: twee in even lange banen rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander

Raadsbesluit: 3 februari 2004

Advies H.R.v.A.: -

Beschrijving van de gemeentevlag

De vlag is ingesteld bij raadsbesluit van 3 februari 2004: "Twee even lange banen van rood en wit, met op de scheiding van de banen een naar de broek gerichte toernooihelm, van het een in het ander."

Commentaar bij het gemeentewapen en de -vlag

Wapen en vlag voldoen aan de te stellen eisen van historiciteit en heraldiek, respectievelijk banistiek. Men zou ervoor kunnen pleiten het wapen in zijn oudere, eenvoudige vorm te herstellen. Het wapen is in de tegenwoordige vorm echter volledig ingeburgerd en een nieuwe herziening lijkt mede daarom niet opportuun.

De traliehelm in de vlag heeft een hoogte, gelijk aan 4/5 van de vlaghoogte.

Pro memorie: dorpswapen- en vlag voor Stiphout

In haar rapport van september 1996 stelde de commissie voor een dorpswapen in te stellen voor de woonkern Stiphout.¹⁶⁶ Hieraan is verder geen gevolg gegeven. Een dorpsvlag is niet ter sprake gekomen.

¹⁶⁶ NCWV, Rapport regio Eindhoven (sept. 1996) 101-102.
Gemaakt op 19 dec. 2004

Leg bij Helmond Aktief

de Kerkhof en Bekkers in reg. Bekkers: „Hij is heel f met Klein Arsenal en dat oeilijk als je ook raadslid in een gemeente. Je moet iteiten stellen. Het gaat alles bij elkaar. Ik heb zo gezegd, doe dat nou niet. int niet aan de ene kant id moeten verdedigen en de andere kant aanval-

len.” Ook Van de Kerkhof vindt de combinatie van petten onverstandig. „Je kunt niet met twee petten op zitten. Theo is een beste vent, maar hij heeft meer de pet van Klein Arsenal op dan die van de politiek.”

Van Mullekom was gistermid-dag slechts tot kort commen-taar bereid. „We zijn in over-

leg en zonder rancune uit el-kaar gegaan. En verder heb ik daarop geen commentaar want ik wil me voorbereiden op de raadsvergadering van vanavond waarin Klein Ar-senal aan bod komt”, aldus Van Mullekom.

Van de Kerkhof en Bekkers willen actief blijven in de ge-meentepolitiek. Van de Kerk-hof: „Ik heb met Henk afge-sproken dat we lobbyen bij partijen waar we eventueel te-rechtkunnen. Misschien klopt er wel een politieke partij bij ons aan.”

Nieuwe vlag voor Helmond

HELMOND - Helmond krijgt een nieuwe vlag met daarop een rode linkerhelft, een witte rechterhelft met in het midden het pronkstuk: de toernooihelm. De raadsleden slaagden er gisteravond na de spannende beraadslaging rondom voetbalclub Klein Arsenal niet meer in de 'kwes-tie' over de Helmondse vlag serieus af te wikkelen. Al hoe-wel, bij vlaggen, zoals raadslid E. van Kilsdonk van Helmond-se Belangen. Hij stemde zo-waar tegen het door deskun-digen aangeraden ontwerp (model A) van de toernooi-helm zonder bijgaande takjes en vogel. Die zijn in model B wel verwerkt. Van Kilsdonk: „Het gemeentewapen moet consequent worden doorge-voerd en om een eenduidig beeld naar buiten te geven moet het wapen terugkomen op de vlag. Met takjes en vogel.” SP'er G. Klaus deed nog een duit in het zakje met het idee om het kasteel van Hel-mond op de vlag terug te la-ten komen of op zijn minst de contouren. Uiteindelijk ging de raad la-cherig akkoord met het sober-der model A. De gemeente wil vijftig vlaggen laten maken. Per stuk zullen de vlaggen zo'n dertig euro kosten. Vere-nigingen kunnen deze bij de gemeente (tegen kostprijs) be-stellen.

DEURNE

Hikspoors-verdachte 14 mei voor Hof

De 28-jarige Deurnenaar die door zijn medeverdachten wordt aangewezen als leider in de noodlot-tige overval op Chris Hikspoors moet op vrijdag 14 mei voor het Hof in Den Bosch verschijnen.

Met vijf andere verdachten stond hij in hoger beroep al op vrijdag

KNVB blundert over ledental Klein Arsenal

HELMOND - De KNVB heeft maandag geblun-derd bij het verstrekken van gegevens over het le-denaantal van Klein Ar-senal. Naar nu blijkt, heeft de Helmondse voet-balvereniging niet slechts 19 maar 94 leden. Dis-trictsmanager A. Bender-macher moest gisteren toegeven dat hij niet de juiste gegevens uit de computer had weten te halen. Het Eindhovens Dagblad heeft tot twee keer toe aan Benderma-cher gevraagd het door hem genoemde aantal van 19 leden te checken. Vice-voorzitter W. van Bussel van Klein Arsenal had laten weten dat de club 90 leden heeft. De districtsmanager van de KNVB hield echter vol dat er maar 19 leden zijn. Bendermacher deed het gisteren af als 'een verve-lend misverstand'.

• Een volle tribune gister-avond bij het raadsdebat

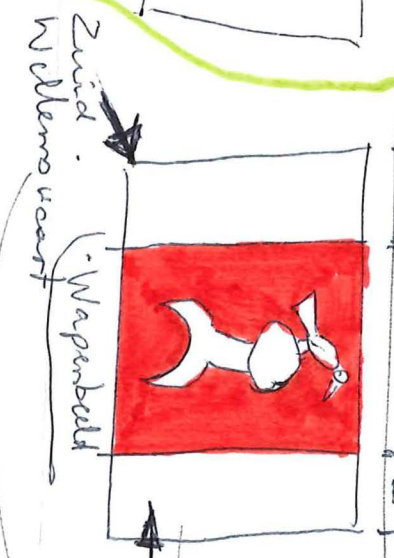
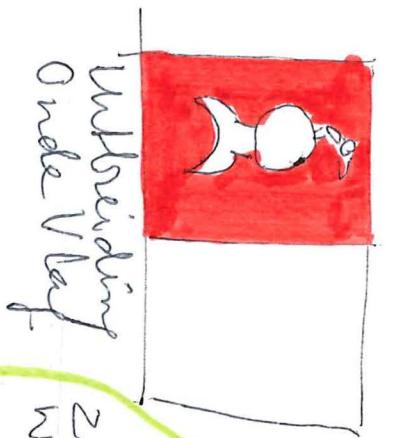
HELMOND

Blijken het NCMV-voopst "Dinpen 1de Regis Eindkoven" moet het wapenkleem van Helmond, also een echt "eigen" kelen worden beschouwd (eigen zegel). Dat is het argument om het volle teken te hem dragen (allem een helm is niets in dit geval, het spelend ook)

- Is de NCMV het hier mee eens?
- Moet het kelen ongeveer of "persoon"?

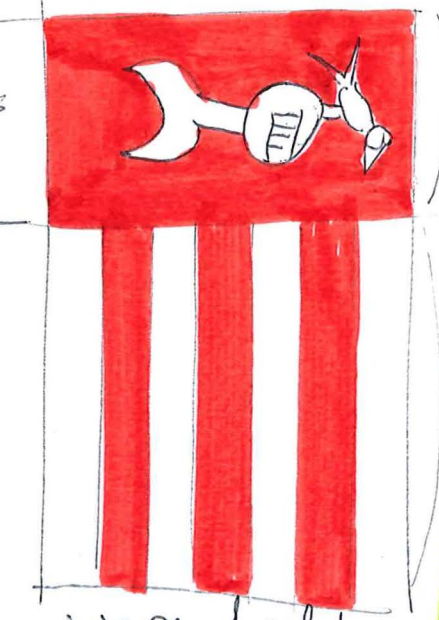
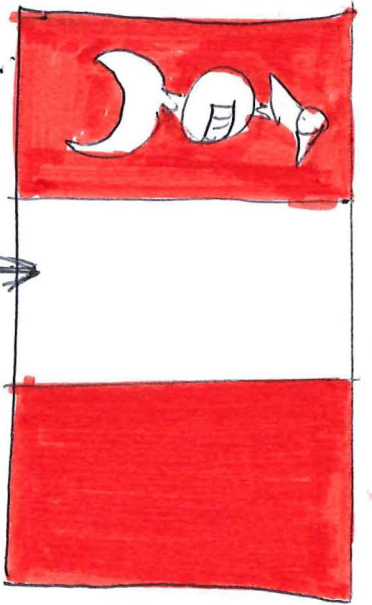
Schepen met ongeveer kelen,

Voor BRABANT: rood en wit is verdeeld!

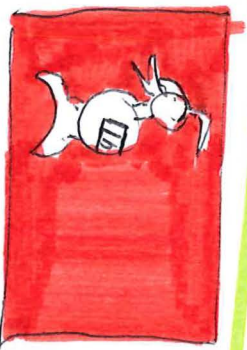
Onderling's kanaal
omvatte het oude Helmond

paal --> verwijst naar Berlaer 2 Berthout

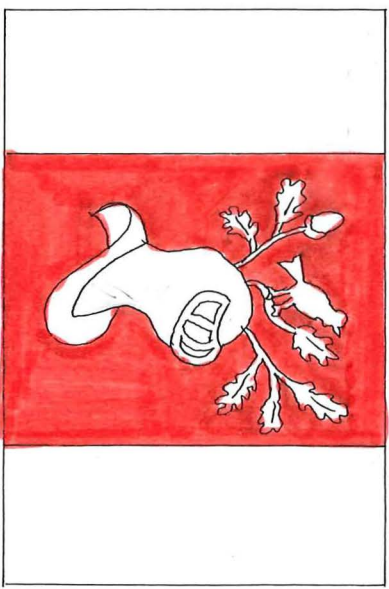
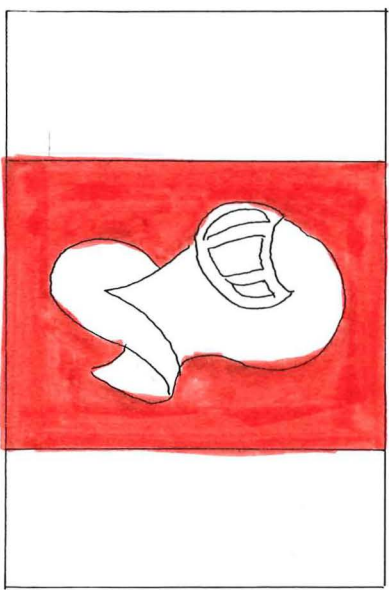
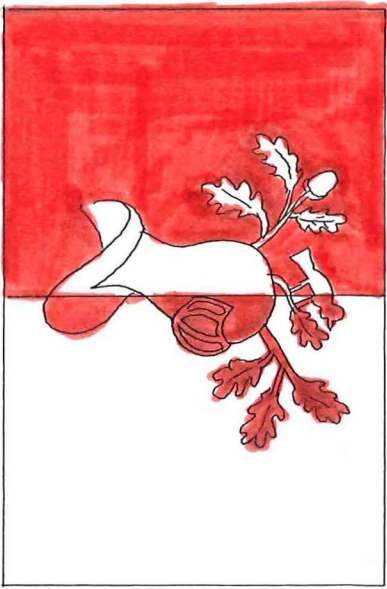
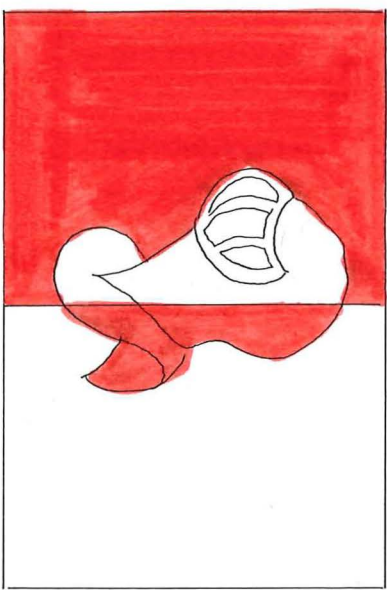
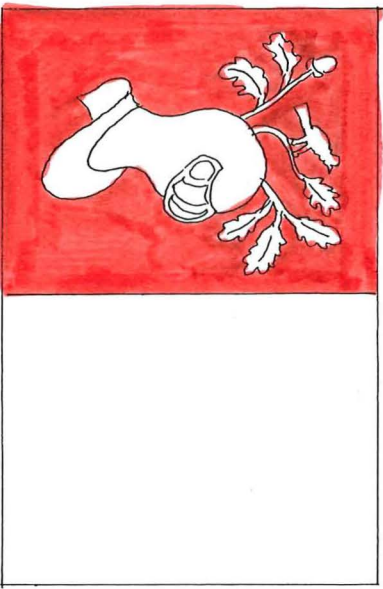
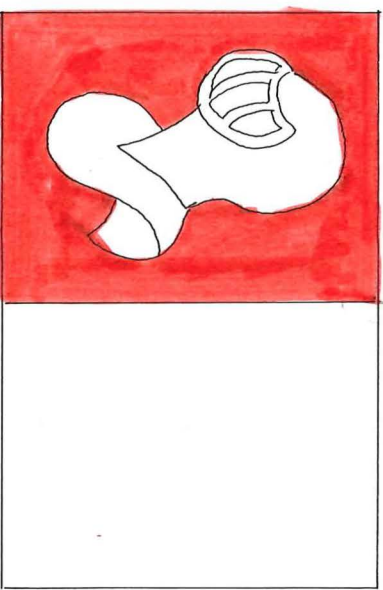
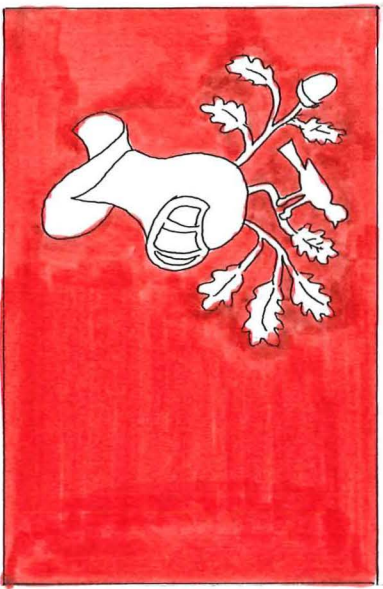
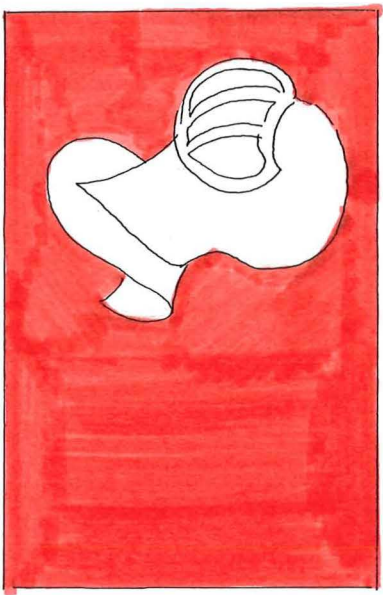

Berthout v. Berlaer 90° gedraaid

Helmonds wapenbeeld.

figuur op 1/2 L.?

Willems?

6 ontroed in zee, omdat de vissers
door grote vregmenbering zeer brokide-
eigh worden.

ter overweging; waarom niet 'als door'
mel het belmitelen, dat kenmerken is ?

Ik hoor wel veel je van de
acht Schepsje vint
hoofdelijke preken, Hans

Waterschapsvlag 'De Grote Waard' van
Freem & Wense (zie VM 237):

een DRIE!